

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE:

se primesc la biroul administrației (strada, Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani

Pactul.

De câțiva ani nu mai încetau știrile de prin gazete, că azi au fost ministrii din Budapesta la Viena, ca să se înțeleagă în privința pactului cu cei din Viena, mâne vor veni ministrii din Viena la Budapesta tot în scopul acesta. Din 3 Ianuarie 1895, când a mers Bánffy la Viena, ca să se înțeleagă cu Badeni despre modul procedurii într'ale pactului, până acum s'au intrunit cele două cabinete de 243 ori. De 173 ori au fost ministrii maghiari la Viena și Ischl, de 70 ori cei austriaci în Budapesta. Acum de-abia le-a succes să se invoască asupra tuturor amănuntelor și atiră numai dela parlamentele din Viena și Budapesta, ca invoala făcută să capete cât mai curând putere de lege.

Când cu incheierea dualismului s'a hotărât, ca tot la 10 ani să se reînnoască această convențiune între Austria și Ungaria. Cu acest privilegiu are să se stabilească, cât trebuie să contribuie cele două state la datoria comună, cât are să capete fiecare din venitele comune ale monarhiei. Mult amina incheierea pactului și chestiunea vămilor. Ungaria e un stat mai mult agricol, ea ar vrè deci ca pe toate produsele agricole, cereale, vite, piei etc., cari ar veni din afară, să se pună vămi cât mai mari, pentru-ca produsele proprii să nu scadă din preț. Austria, de altă parte, e un stat plin de fabrici, de aceea ar vrè, ca produsele agricole să vină cât mai ieftine, odată pentru trebuințele proprii, apoi pentru-ca alte state, agricole, să le

primească mărfurile din fabricile austriace punând vămi cât se poate de mici. Lupta aceasata între Austria și Ungaria s'a văzut mai ales față de România: Austria cerea vămi cât mai mici pentru produsele agricole, ce veniau din țeara vecină, Ungaria cât mai mari.

Nu erau însă numai interese economice normative la incheierea pactului, ci și de cele politice. Cât e de mare monarhia noastră, ea totuși părea celorlalte state slabă, fiindcă cele două țări, cari o compun, nu se pot înțelege între sine. Acum, că s'au încheiat pactul, părerea aceasta va dispăre și monarhia va pute încheia convențiuni cu alte state pândind cu mai multă tărie, pentru-că se prezintă unită.

La convenția încheiată acum Austria a câștigat între altele înăsprirea convențiunii veterinare, ștergerea dării de transport pe Dunăre și a dării de magazină în comisiune, schimbarea contribuției la taxele vamale și mărirea vămii pe fabricatele, ce vin din străinătate. Ungaria a câștigat liberarea hărtilor ei de stat de darea de rentă la care erau supuse în Austria, și mărirea vămii pe produsele agricole, ce s'ar aduce din străinătate.

Se înțelege, că mulțumirea nu e completă la nici una din cele două părți ale monarhiei, dar, vorba Românului, mai bine o pace strîmbă, decât o judecată — adevărată — dreaptă.

Episcopul Orăzii. „Független Magyarorszag“ este informat, că în ministerul de culte s'au luat toate măsurile pentru a fi numit în timpul

cel mai scurt de episcop al Orăzii Il. Sa dl Dr. D. Radu, episcopul din Lugoj, car' de urmaș al acestuia va fi numit prelatul Dr. Vasile Hosu, canonic în Blaj.

Dr. Aug. Lauran — adogă »Füg. M—g.« — n'a reficatat la scaunul episcopesc de Lugoj, la care de altcum a fost candidat dela început și canonicul Dr. Aug. Bunea, dar acesta din urmă a căzut din combinație neinteresându se de afacere.

Știrca lui »Füg. M—g.« are lipsă de confirmare.

Procesele noastre de presă. Ziarele din Cluj anunță, că pertractarea pentru articoli învinuși ai »Tri-bunei« se va ține la juriul din Cluj în zilele de 5, 6 și 7 Februaris c.

Un corb alb. Foaia magarhiă »Debreczen« a publicat nu de mult un articol intitulat »A szászok között«, din care estragem următorul pasaj, neobișnuit în presa maghiară:

»E imposibil, ca să nu întimplăm cu stimă alipirea către naționalitatea proprie. Alipirea aceasta e în privința naționalității egală cu iubirea copilului față de părinți și frațini. Cine ar fi acela, care s'ar strădui să nimicească din copil iubirea față de părinți?! Cine prețuește mai mult pe cel ce-și lapedă legea, decât pe cel ce ține cu tărie la credința părinților sei? Tot așa e și cu naționalitatea...«

FOIȚA.

Comemorarea D-rului Rațiu la seminarul pedagogic din Iași.

Încă un stejar din codrul românismului a fost doborât la pământ: Dr. Rațiu. Am aflat cu toții trista veste, ne-am impresionat adânc. Vârtejul vieții ne-a reluat însă în fuga s'a și totul s'a uitat. Mi-a fost dat totuși să ved, că acei ce și dau seamă de rolul lor în lume, nu trec cu vederea evenimentele ce ne ating într'un chip sau în altul.

Luni 25 Noemvrie la 9 dimineața era ora de religie. D-nul Praja, care predă acest obiect, conștiu de sentimentele în care trebuiesc crescute tinerele vlăstare, nu uită a folosi ori-ce ocaziune de natură a oțeli sufletul elevilor în sensul ideilor românești.

»Copii, ce face trăinicia unui om?« răsună lămurit glasul valorosului profesor.

Fiecare se grăbi a răspunde: puterea, sănătatea etc. »Dar' a unui popor?« Pământul seu, ziseră unii, înțelegerea dintre oameni, răspunseră alții. Aide să ne oprim aici. Deci să fiza uniți, că așa vom fi tari. Dar' cum, pentru-ce pământul face trăinicia unui popor? Noi Românii rîntem un popor, cum face pământul tăria noastră? — »Ne hrănește«. Foarte bine, dar' numai atât? gândiți vă că sub fiecare coajă de pământ sînt oase de-ale strămoșilor. Cât de iubit ne este el când știm, că strămoșii ni l-au lăsat moștenire vărsându-și sângele pentru dînsul! Oare în America tot așa trăinicie am avè? pământul și acolo ne-ar hrăni«. — »Nu«. — De ce? »Pentru-că n'ar mai fi pământul strămoșilor nostri«.

Și astfel din întrebare în întrebare se făcu panegiricul lui Ioan Vodă-cel-cum-

plit, care și-a vărsat sângele pentru patrie, al lui Stefan-cel-Mare etc.

Până aci stătui cu atențiunea încordată, acum însă veni momentul solemn. »Copii, zise d-nul Praja, încă unul, din cei-ce și-au jertfit viața pentru românism, și-a dat sfîrșitul alaltăieri, D-rul Rațiu, care a suferit asprimea inchișorii apărând drepturile Românilor, să ne rugăm pentru el. Într'o pornire de nobil entuziasm toți în picioare începură a intona »Hora lui Rațiu«. Pe fiecare îl vedeai atins până în adâncul sufletului. Hora însă este lungă, notele jalnice în suiful și coborișul lor întindeau coarda simțitoare până la a se rupe, avântul patriotic ca fluxul mării invada toate inimile, un moment numai și lacrimi văzui isbuenind în ochii celor mai sentimentali. Stăteam străpuns de fiori, cum numai în marile emoțiuni se simt. Atunci mi-am zis: fericit educatorul, care știe să-și ia în serios cariera, care monument neperitor știe să-și olădească în sufle-

Pentru limbă. Cetitorii noștri știu deja, că și în Franța locuiesc frânturi de naționalități, cari în timpul mai nou s'au deșteptat și cer dreptul de-a-și pute folosi limba lor în școale și la judecătoria. Așa fac Italianii în sudostul Franței, Flamanzii (un fel de Nemți) în nord-estul țării, Bascii la sud-vest și Bretonii în nord-vestul Franței. Îndeosebi aceștia din urmă luptă cu cea mai mare tărie, ca cel puțin religia să se propună în limba bretonă. În lupta aceasta ei sunt ajutați mult de preoții lor. Aceștia, deși plătiți de stat, nu se tem de pierderea salariului, cum s'a dovedit și acum de curând, căci 9 preoți mai bine au renunțat la salariul, ce-l primesc de la stat, decât să țină predici și să propună religia în limba franceză în loc de cea bretonă.

Vrednicii preoți!

Independența Cretei. La Roma se vorbește, că ambasadorul rus din Constantinopol, Sinovieff, a declarat sultanului că este necesară independența Cretei, de oare-ce nu se mai poate continua cu actuala stare de provisorat.

Procese de presă. Pertractarea finală în procesul de presă al lui Svetozar Hurban, care scrisese în »Narodnie Noviny« articolul despre »Indobitocirea copiilor«, se va ține în 23 Februarie a. o. Apărător va fi naționalistul slovac Pavel Mudron.

Procuratura din Budapesta a intentat lui Hurban un nou proces pentru un alt articol, prin care ar fi agitat.

În 26 l. o. vor fi trași în judecată tot pentru agitație, Slovaci Dr. I. Marcovici, adv., Dr. R. Marcovici, medic, și L. Ciulik, protopop, toți din Vágújhely.

»Branio«, foaia sârbească din Novisad (Neusatz), încă va avea în curând un proces de presă, pentru-că ar fi agitat contra Maghiarilor într'un articol, în care mustră conducătorii unei adunări populare ținute când cu turburările din Agram. Aceștia au fost propus adecă, că hotărârile, ce se vor lua, să se aducă și la cunoștința guvernului.

tul elevilor sei. Cu câtă venerațiune acești elevi se vor gândi la învățătorul lor după 10-15 ani, după-cum și eu acum cu plăcere îmi aduc aminte de unul din învățătorii mei din școala primară.

Mărturisesc, că condeiul meu nu dă decât o învoană slabă, căci cine poate da accentul atingător al dlui Prăja? Cine poate reda prin condeiul furtuna de sentimente, ce și-o produce gestul și graiul viu?!

Nu mai după-ce acest omagiu fu plătit memoriei lui Rațiu, începî lecția de religione, în cursul căreia nu uită de-a-nun profesor de-a arăta, că Românii sînt zemisliți în sentimentul religios și național.

(Din »Viitorul«.)

Iulius Scriban.

Religia românească propusă în limbă străină. Încă astă-vară a dat ministrul de școale o ordinațiune, prin care cerea, ca legea românească să se propună elevilor români dela gimnaziul din Bichș-Ciaba și dela preparandia din Timișoara în limba maghiară. Consistorul din Arad nu s'a supus până acum acestei ordinațiuni, pe care a trimis-o consistorului din Sibiu, care încă n'a îndeplinit-o. Ministrul a cerut acum din nou supunere la porunca lui.

Macedonia.

De când cu vizita lui Lamsdorff la Belgrad, Sofia și Viena, presa europeană înregistrează diferite planuri, referitoare la provinciile turcești din Europa. Pe când Poarta se nisuiște a pune în aplicare unele reforme, ziarele rusești și bulgare atribuiesc călătoriei lui Lamsdorff semnificația unor demersuri antemergătoare împărțirii Turciei europene.

În chestia macedoneană e interesată de aproape și națiunea română.

Împărțirea Turciei.

»Novosti«, din Petersburg, crede că între Lamsdorff și Goluchowski a fost vorba ca Puterile interesate să cumpere Turciei Macedonia, Sârbia-veche și Albania.

»Le Nord«, care apare în Elveția și în ultimii ani a ocupat locul unei gazete oficiale rusești, pare a întregi știrile lui »Novosti«, comunicând următorul plan de împărțire a provinciilor:

Franța va lua Sârbia-veche și districtul Debr; Rusia va primi vilaeturile Üscüb și Monastir; Anglia își rezervă vilaetul Scodra și districtul Elbarran; Italia va lua districtele Karabin, Salonie și împrejurimile; Germania și a pus ochii pe vilaetul Ianina, ear' Austro-Ungaria se va alege cu districtele Seras și Drama.

»Dnevnik«, din Sofia, pretinde, că e informat »din izvor politic autorizat« că Lamsdorff și Goluchowski au stabilit următoarea înțelegere:

Bulgaria va fi proclamată independentă; în schimb, Prințul va dizolva co-

mitetele macedonene și va ceda Rusiei porturile Burgas și Varna. Macedonia va primi autonomia, cu principele Mirko de Muntenegru ca guvernator general. Austro-Ungaria capătă Mitrovitza și o nouă țărm la Marea-Adriatică.

După-cum se vede, e vorba de o adevărată desmembrare a Imperiului otoman.

Poporațiunea Ardealului.

B. P. (Balogh Pál?) a publicat în »Budapesti Hirlap« niște date interesante asupra populațiunii Ardealului. B. P. socotește la Ardeal și comitatul Sălăgiu.

Ardealul (cu Sălăgiul) constă din 16 comitate pe o întindere teritorială de 10.4 milioane jug. catastrale. Înainte cu 10 ani Ardealul număra 2.442.383 suflete; după ultimul recensământ numără 2.663.806 suflete, o diferență în plus de 221.423 suflete. Sînt cu totul în Ardeal 2606 comune, cu 11 localități mai puțin decît la 1890. Numărul comunelor maghiare e de 652, comune românești sînt 1793, săsești 159, apoi în Sălăgiu 2 comune slovacșii. În cei din urmă zece ani contingentul comunelor maghiare nu s'a schimbat; comunele române s'au sporit cu 8, cele săsești au scăzut cu 19.

Grosul Maghiarilor e situat în partea răsăriteană a Ardealului, în Săcuime, care numără 432 comune. În vecinătatea Săcuimei se află comitatul Târnaveni-mici cu basenul Dicio-St-Mărtin, care constă din 17 comune și se întinde până la Murăș. Este apoi basenul Turzii cu 18 comune; basenul Cojocnei cu 30 comune, cărora aparține și orașul Cluj; basenul Szilágy samson cu 18 comune. Mai sînt apoi — după B. P. — alte 114 localități maghiare, izolate total prin elementul român.

Elementul săsesc este și mai împărțiat. Basenul cel mai mare zace în comitatele Târnaveni-mari și Târnaveni-mici și atinge comitatele Odorheiu și Sibiu. Localitatea principală: Sighișoara. Numărul comunelor 98. Basenuri săsești mai mici sînt în comitatul Brașov (Țeara Bârsei) cu 11 localități, comit. Sibiu cu 14 comune, comit. Bistrița-Năsăud cu 19

EVA.

— Baladă. —

Com. de Paul Pușcașiu, inv. în Nădășelul-ung.

La făgădăul Evii
Beau voinicii țării;
Ei beau, bine își petrec
Și pe Eva o peșec.
Când era Sâmbătă seara,
Pe Eva o credințară,
Și când era pe la oină
Evii îi ține lumină;
Când era în mez de noapte,
Clopotele sunau toate;
Când era în zoriori,
Era 'nvălită cu flori.
Imprejur fete, feciori.
Și când aveau zorile,
O cântau surorile.

Ese mama Evii
Până în cornul curții.
Cu păr galbin despletit,

Cu vestmânt până 'n pământ
Și cu ochii lăcrămând;
Se uită spre răsărit,
Vězù nuntații venind.
Cât la ea ce au sosit
Ea din graiu așa-o grăit:
»Dragii mei, cinstiți nuntați,
Faceți bine mă iertați,
Și 'napoi vă înturnați.
Eva, care-o fost mireasă
Acum e moartă — pe masă,
Sub un mohor de mătășă«.
Mirele nu a crezut,
Până ce el a vėzut.
Și de milă, de bănat,
În genunchi a și picat,
Înima 'n el a crepat.
Pe-amēndoi 'i-au îngropat,
Într'un mormēnt nou săpat.
Mândră nuntă le-a făcut
Și frumos 'i-a petrecut;
Sunetul musicelor
Era plānsul mamei
Maicelor, surorilor,

comune și basenul Lechinței cu 9 comune. Afară de acestea mai sînt în Ardeal 37 localități germane, dintre cari 4 în Săcuime (Murș-Turda) și 23 împrăștiate pe teritoriul de limbă română, la nord Bistrița-Năsăud, la sud Sibiu-Făgăraș și în centru Alba-inferioară, Cojocna și Târnava-mică (comitate).

La 1890 teritoriul de limbă română cuprindea în Ardeal 1713 comune, mai erau 12 comune românești în Săcuime și alte 60 comune împrăștiate parte la granițele de limbă ale basenurilor maghiare, sau germane.

Căștigul teritorial al maghiarimii nu e mare, însă totuși s'a sporit numărul enclavelor maghiare. Arată apoi pierderile teritoriale ale maghiarimii. Românii au devenit majoritate în comunele: Betlean (Solnoc-Dobâca), Văloașung. (Cojocna), Iara-de-jos (Turda-Arieș), Șoimușul-mic (Alba-inferioară), ear' prin romanizarea Egersigului granița de limbă română s'a întins pînă la Murș. În Valea-Oltului (comit. Treiscaune) s'a format o nouă enclavă română prin comuna Erișd, care numără azi 222 locuitori români.

În ținuturile locuite de Sași elementul săsesc a pierdut în timp de 10 ani 15 comune mari populate în favoarea Românilor, cari au ajuns în majoritate. Nici o localitate săsescă nu mai este, în care elementul român să nu fi ajuns la 30-40%.

DIN LUME.

Peninsula-balcanică.

Noul mare vizir Ferid-pașa a dat ordin telegrafic șefilor din provinciile europene ale Turciei să accelereze reformele. *Albanezii* sînt în continuu intruniri, în cari protestează contra reformelor. Motiul principal al atitudinii lor e să-și mențină poziția, de care se bucură în imperiul turcesc prin temerea, ce o are Poarta de chestia albaneză. Generalul Șemsi pașa, mergînd în capul a două batalioane, pentru a implini impozitele din două comune din districtul Prizrend, a întîmpinat opoziție din partea Albanezilor.

Surorilor, fraților,
Fraților și fetelor,
Fetelor, feciorilor,
Sunetul clopotelor.

Poesii populare.

Din Doh (jurul Șimlului).

Com. de Basiliu Barna, inv.

Cine mi-a făcut d'asta,
Trăsnește-i Doamne casa,
Și-i ia Doamne puterea
Și-i lungeste zilele,
Zile multe și vieață
Să nu mai vadă verdeață,
Să nu știe când e vară,
Câte doi să-l ducă afară.
Doamne! Nu-i da nici odihnă,
Nici la capul lui perină,
Numai tot pale călcate
Cu coastele lui sfărmate,
Sfărmate cu coastele
Pân' or fi oa plevete.
Măncă-l-ar vermiil pe pat

Guvernul turcesc ar fi declarat Albanezilor, că executarea reformelor e deocamdată provizorie și după trei luni vor fi luate în considerare și dorințele lor.

Ministrul de finanțe bulgar a declarat într'un interviu, acordat unui redactor dela „Figaro”, că neîndeplinirea grabnică a reformelor va aduce cu sine o răscoală generală în *Macedonia*. După trecerea luni Februarie va fi deja imposibilă împedecarea turburărilor.

După cum s'a comunicat, la Constantinopol se fac active preparative în vederea unui războiu la primăvară.

Nouăle știri sosite semnaleză o mișcare extraordinară de trupe în direcția liniei de frontieră dinșpre Bulgaria. Posturile de observație au fost considerabil întărite. Trupele sînt mobilizate la o mică distanță, gata în ori-ce moment să ia ofensiva.

Ferid-pașa, președintele comisiei reformelor de pe lângă Poartă, a fost numit mare vizir.

Noul mare vizir e Albanez, în etate de 75 ani. E om cu cultură europeană, vorbind bine și franțuzește. Aptitudini frumoase ca administrator a dovedit în Așia-mică, unde a fost guvernator. În cercurile diplomatice se privește numirea lui ca dovadă, că Sultanul ia în serios introducerea reformelor.

Dela Dubnița vin la Sofia știri alarmante asupra stării refugiaților macedoneni. Femei și copii, în marea lor majoritate, sînt în cea mai neagră miserie. Ajutoarele venite din Rusia și cu cele 55.000 lei votate de sobranie sînt de mult epuizate. D-na Bachmetieff, soția agentului diplomat rus, va pleca zilele acestea din nou la frontieră, cu o sumă de bani spre a o împărți refugiaților.

Rusia.

Principele de coroană german a sosit în Petersburg. Toți marii duci, împreună cu contele Lambdorff, cancelarul imperiului, au fost la gară pentru primirea lui. După-ce a vizitat pe țarina văduvă, Principele a fost condus la palatul de iarnă, unde a fost primit de părechea imperială rusă. Intrevederea a fost foarte cordială.

Rea tioneală 'mi-a căutat.
De aici pînă 'n Brașeu
Nu-i prunc străin cumu's eu,
Ba mai este încă unul,
D'ala-i cucul săracul,
Da nici ala nu-i ca mine
Mai are-și pe oare-cine,
Cucul de se 'n bolnăvește
Mere mirla 'și-l jalește,
Mere mirla și-l întreabă
Beteag ești tu cuce dragă?
Zeu eu mirlă sînt beteag,
Da de s'a vîgi 'și oi muri
Învăț-mi puii a ciripi,
Și-i învață și-a sbura
Din o creangă în alta,
Dar' pe mine nu am cine
Valei! Săracul de mine,
Căci mi-s mîncat de străini,
Ca iarba de boi bătrâni
Dar' mi-s mîncat și de-si mei
Ce iarba de boulei.

La dîneul de gală s'au schimbat scurte toaste, ținute în ton cald. Țarul a numit pe principele moștenitor șef al regimentului de dragoni nr. 40.

De oare ce steaua societății panslaviste de binefacere a început să apună neputînd să răspundă la așteptările panslaviștilor extremi, s'a constituit de cătră elementele panslaviste, pur extreme, o societate cu numele de „Ruscoie sobranie”.

Această tînără societate panslavistă urmărește nu numai tendințele panslaviștilor, ci chiar întărirea și realizarea gândirilor statului. Din această cauză, s'a bucurat de o specială simpatie din partea guvernului.

„Ruscoie sobranie” face politică în cel mai înalt grad, folosindu-se de turburările din Macedonia.

Înainte de a pleca la Sofia, contele Lambdorff a pus în vederea ministrului de interne, ca să astîmpere pornirile revoluționare ale societății. Ministrul de interne la început s'a supus, dar' după întoarcerea contelui Lambdorff lucrurile s'au schimbat și în loc de a supune societatea, Plehwe s'a înscris și el printre membrii ei.

Cu ocaziunea jubileului centenar al ministerului de externe, baronul de Plehwe actual titular al departamentului, a ținut un important discurs, în care a promis descentralizarea administrativă și ameliorarea stării păturei țărănești a imperiului.

Știri mărunte.

Camera franceză a reales president pe Lon Bourgeois.

În America-de-nord se discută chestiunea Negrilor, cari n'au încă toate drepturile politice. Roosevelt e aderent al emancipării lor complete, a fost însă făcut atent de amicii lui, că prin aceasta va pricinui un războiu de rasă.

Știrile din Maroc sînt tot neliniștitoare. Toate misiunile au sosit din Fez la Tanger.

Toate semințiile din jurul orașului Tanger, cari au fost bătute de trupele Sultanului, s'au supus. Ultimele știri din Fez spun, că acolo e liniște.

Știrea, că mai multe vase de războiu austriace vor pleca în apele Asiei-mici, ca să presioneze asupra Turciei, se desminte. E vorba de manevrări.

Ziarul „Popolo Romano” crede a ști, că Țarul Rusiei va sosi la Roma la 27 Aprilie, ear' împăratul Germaniei la 11 Mai.

Vasul de războiu german „Panther” a fost silit de împușcăturile din fortul San-Carlos (Venezuela), în care voia să forțeze intrarea, să se retragă.

SCRISORI.

Serata meseriașilor din Brad.

— 30 Decembrie 1902 v.

Joi, a doua zi de Crăciun, 26 Dec. 1902 bravii meseriași români din Brad s'au prezentat publicului român în anul acesta pentru a III-oară cu o serată teatrală-declamatorie.

Toate punctele din program au fost bine executate. În „Biletul de tram-

vaiu s'au distins: Anton Filip, bărdag și N. Hurdea, sodal pantofar, precum și d-șoara Olimpia Omătă, care ca fostă elevă a internatelor din Arad și Sibiu a binevoit a da și de astă-dată ajutorul cerut, și d-șoara Tecla Benea. Pe »Sol-dan Viteazul« l-a predat foarte bine, cătănește chier, Ioan Perșia, sodal de faur, care a scocorit aplause frenetice. »Balada«, de G. Coșbuc a declamat-o cu sentiment d-șoara Olimpia Omătă, imbrăcată în pitorescul nostru costum național.

În »Arvinte și Peștelea« au excelat: Dumitru Balteș, sodal mășar, fratele martirului Andrei Balteș, și Sabin Jula, pantofar. Balteș a reproduș pe jupânul Arvinte atât de natural și așa de plăcut, prin vocea l dulce și sonoră, încât publicul ar fi dorit, ca piesa să dureze infinit. D'apoi să fi văzut și pe Sabin Jula cum a interpretat de bine pe ștrengarul de »Peștelea«, cât de sprinten a sărit pe fereaștră cu traista plină de rufe ude, cu frânghia după el, cât de isteț a legat-o și și-a întins rufele, cât de comie și a pus lațul în grumaz etc, ar fi trebuit contra risului să te cercuească un șop, ori un moș.

Aplause egomotoase au urmat din partea publicului.

Leudă și onoare diletanșilor, cari conduși de ideea promovării progresului cultural și național n'au crușat nici timp nici căteneală.

La serată s'a prezentat aproape întreaga inteligenșă română de aici. Astfel s'au prezentat dl protopoș Vasile Dămian cu doamna, familia I. German, familia Rimbaș, familia St. Albu, fam. Dr. Opreșca, dir. G. Părău cu doamna, preot. Andrei Bogdan cu soșia, Vasile Boneu cu soșia, din jur familia Datca, Draia ș. a.

Asemenea au fost și toși meseriașii români.

O bună și frumoasă impresiune ne-a făcut văzând cum cele 4 bresle: plugarul, meseriașul, comerciantul și inteligentul se prind în horă și cântă: Hai să dăm mână cu mână, ca să ridicăm o »bună stână«.

O bună impresiune și însufleșire a produs asupra meseriașilor de aici învitarea meseriașilor din Brașov la petrecerea lor.

Serata meseriașilor a avut succes deplin și în privinșă materială, căci intratele au fost în suma de 165 cor. 60 bani, ear' eștele de 98 coroane 52 bani. Rămânând astfel un venit curat de 67 cor. 8 bani., care sumă s'a și predat casarului dlui Ioan German, spre a o administra la casa de păstrare »Crișana«.

Prin suma aceasta s'a mărit fondul de ajutorare a învășăcelilor și sodalilor români din Brad la suma de aproape 280 cor.

La casa au binevoit a suprasolvi domni: G. Părău, direct. și Datca, martiriul, câte 80 bani; Olugudean, oficial de bancă, Petru Glurgiu, învăș. și Bock, comerciant, câte 1 cor.; Ioan Bărna, în-

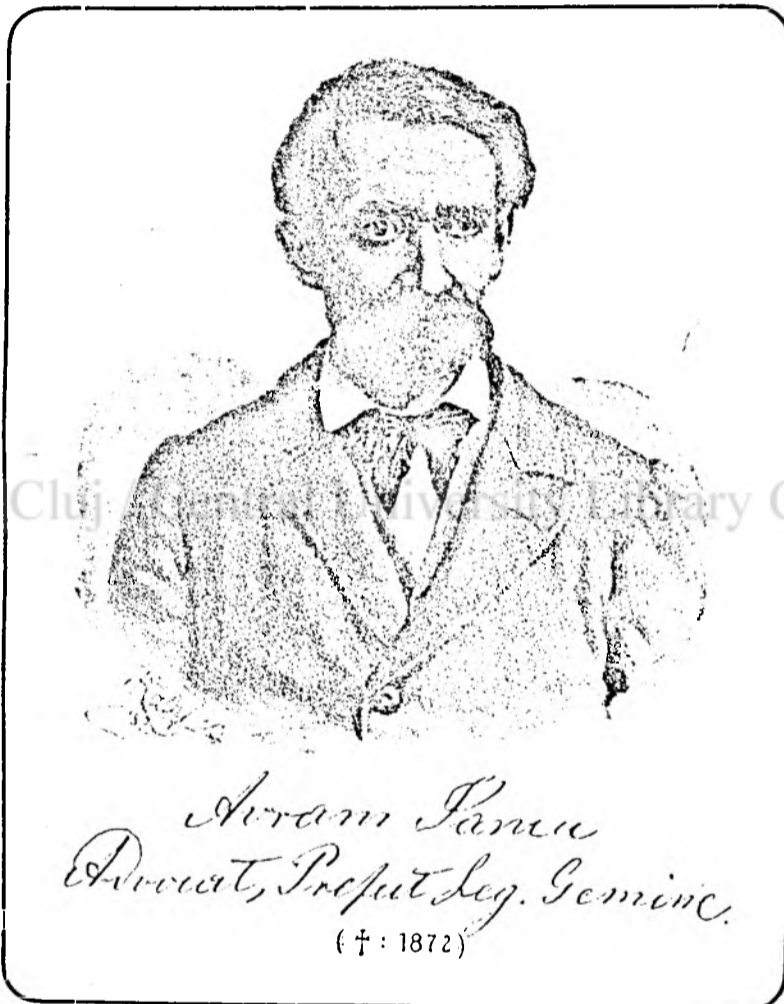
vășător 60 bani; ear' onor. domn Dr. Nicolae Onou a binevoit a contribui 5 cor. În numele meseriașilor li-se exprimă cea mai călduroasă mulțumită.

Tot începutul e greu. Însă sperăm, că la vremea sa onoratul public român, care cu mână liberală după puteri a contribuit cu avutul lui la înflorirea atâtor institușii câte le avem, nu va întârșia de a sări și în ajutorul fondului de ajutorare a învășăcelilor și sodalilor români din Brad, creat prin hărnicia măestrilor din Brad.

Vasile Boneu.

Ciuma lui Caragea.

A fost în multe rinduri ciumă în țeară, dar' analele României nu pomenesc o boală mai grozavă decât ciuma lui Caragea! Nici-odată acest flagel n'a făcut atâtea victime! Au murit până la 300 de oameni pe zi, și se crede, că nu-

mărul morșilor în țeara toată a fost mai mare de 90 000. Contagiunea era așa de primejdioasă, încât cel mai mic contact cu o casă molipsită ducea moartea într'o familie întreagă, și violenșă era așa de mare, încât un om lovit de ciumă era un om mort

Spaima intrase în toate inimile și făcuse să dispară ori-ce simșământ de iubire și de devotament. Mama își părășia copil și bărbatul soșia pe mânilor ciocilor, niște oameni fără ouget și fără frică de Dumnezeu Toși beșivii, toși destrămașii își atirșeau un servet roșu de gât, se ureau într'un car cu boi și porneau pe hoșie din casă în casă, din curte în curte. Ei se introduceau ziua și noaptea prin locuinșele oamenilor și puneau mâna pe tot ce găseau, luau bani, argintării, cișornice, scule, șaluri etc, fără ca nimenea să îndrășnească a li-se împotrivi Fugea lumea de dinșii, ca de moarte, căci ei luau pe bolnavi sau pe morșii în spinare, îi trinșeau în car, clae pe grămadă, și porneau cu carul plin

spre Ducești sau spre Cioplea, unde erau ordile ciumașilor. Se înoreșia carnea pe trup, auzindu-se grozăviile și cruzimile făcute de acești tâlhari asupra bieșilor creștini, căzuși în ghiarele lor.

Rare-ori bolnavul ajungea cu vieată la câmpul ciumașilor. De multe-ori o măciucă peste cap făcea într'o clipă ceea-ce era să facă boala în două zile!... Și poate că acei uoiși astfel erau mai puțin de plâns, căci mai mult erau de jale acei aruncași vii în câmp, fără așternut și fără acoperemânt, pe pământ ud și îngheșat. Cale de o jumătate de oiaș se auzeau țipetele și vaeșele nenorocișilor din câmpul Duceștilor!...

În urma multor scene oribile, nemomocase, petrecute la ordie, și în urma revoltei ciumașilor, cari au sărit cu parul și au omorit zece ciocli, autoritatea în sfirșit a luat măsură de a organiza un fel de serviciu sanitar. Ea înfiinșase cățiva vșășei, însărcinași de a întovărășii pe ciocli, din casă în casă, și aceștia strigau dela poartă: »Sănătoși copiii! Unul din ei într'un raport cătră șeful șeu zicea:

»Azi am adunat 15 morșii, dar' n'am putut îngropa decât 14, fiindcă unul a fugit și nu l-am putut prinde«.

Deasupra orașului se ridica un fum galben și acru, fumul băligarului, care ardea în curșile boerești, și orașul răsuna de urletul jalnic al cănilor rămași fără stăpân.

La fiecare poartă era câte o șadrama, un fel de gheretă, în care se adăpostea câte un servitor pus acolo pazarghidan (comisionar pentru țirguelele de pâne, de carne și de zarzavaturi). Nimic nu intra în curte decât după-ce se purificau la fum și trecea prin hirdăul cu apă sau prin strachina cu oșt.

Ciocli, când treceau pe lângă o casă bogată, nu lipseau de a arunca șdrenșe rupte dela ciumași, ca să răspândească contagiunea. Ei nu se temeau de molipsire, căci mai toși erau dintre acela, cari zăuseră de câte două, trei-ori de cea grozavă epidemie. Ciuma, ca toate boalele mortale și lipicioase, ca vșșatul, ca tifusul, ca lingoarea neagră, foarte periculoasă atâtăia-oraș, devine puțin violentă la acei, cari au mai fost loviși de ea.

Jafurile și tâlhăriile oamenilor, direct sau indirect prepuși la serviciul ciumașilor, au fost nepomenite. Multe averi și case mari s'au ridicat în București după ciuma lui Caragea din sculele și banii bieșilor bolnavi.

I. Ghica.

AVRAM IANCU.

— Vezi ilustrașia. —

»Călințarul Poporului« de pe 1903 aduce un portret al nemuritorului Avram Iancu, cum n'a mai fost publicat până acum. E de pe timpul, când Iancu, amărșit de suferinșele poporului român, începuse să și peardă minșea, ceea-ce se vede și de pe fașă lui. Biografia lui e publicată în călințar.

Cassa de ajutorare.

(Urmare.)

Ce trebuie să știe cel-ce vrea să se înscrie de membru regulat?

Cel-ce vrea să se înscrie de membru regulat la cassa de ajutorare, să meargă la cassa comunală (la cassa orașului), sau dacă cassa are 50 membri, atunci să meargă la comisia din loc; să se prezente înaintea ei și să se înscrie. Să-și ducă cu sine estrasul de botez sau cel de cununie, cartea de liberare dela miliție (obșitul) sau dacă aceste n'ar fi la îndemână, să-și ducă adeverința de muncitor sau de slugit, sau ori ce scrisoare, cu ajutorul căreia se poate dovedi: când s'a născut și de câți ani este.

De atestat despre sănătate, când omul se înscrie, de regulă nu e trebuință, numai când membrul ar dori, ca să se socotească odată mai mulți ani într'un an, sau când înscriindu-se în grupa a treia, vrea să asigure familiei ajutorul și la cazul când ar muri înainte de ce ar fi împlinit doi ani ca membru. Dacă e vorbă de cutare cas dintre două, înainte de-a ne infățișa la primăria comunală, să mergem la doctorul comunei (sau la cel cercual), ca să ne viziteze și să-i cerem atestat despre sănătatea noastră.

Dacă naintea primăriei am fi necunoscuți, să ducem cu noi două mărturii, cari să adeverească, că într'adever așa ne chiamă, precum ne spunem noi numele. Cu prilejul înscrierii se plătește o taxă de primire, care — în ori-care grupă se ne înscriem — e de două coroane; cei-ce au trecut de 35 ani, însă și în înțelesul legii se pot înscrie încă până la sfârșitul anului 1905 în grupa primă și a doua, au să plătească o taxă de înscriere de patru coroane. Cel-ce își scoate mai multe libele de membru, plătește numai odată taxă de înscriere, dar' dela libelul al doilea plătește pentru fiecare o coroană pentru estradarea libelului.

Primăria are să dea membrului chitanță despre taxa de primire. Libelul de membru ordinar se trimite membrilor înscriși deadreptul dela direcția centrală a Cassei regnicolare de ajutorare. Cartea aceasta o ducem cu noi la postă totdeauna, când vrem să plătim. Adecă taxa de membru, după-ce am primit libelul de membru, se plătește numai la postă. N'are drept nici primăria nici comisia din loc și nici nime să primească taxa de membru. Dreptul acesta îl are numai și numai posta.

În carte se află 20 pagini ca ceea-ce se vede mai la vale.

O parte a paginilor acestora (cea din stînga) este o recunoștință (Elismervény) despre banii plătiți la postă ca taxă de membru. Pe partea aceasta poștașul își iscălește numele și pune sigilul. Partea cealaltă (din dreapta), pe care stă scris »Befizetési lap« (foaie de plătit), se taie cu foarfecile în locul, unde stă scris: »Magyar Királyi Postatakarékpénztár« (Cassa de păstrare a postelor reg. ungurești) și se trimite cu bani cu tot la Budapesta. Partea din stînga, recunoștința (Elismervény), rămâne în cartea noastră și slugește pentru noi ca chitanță, că am plătit taxa de membru.

Însă nu trebuie să ducem cartea numai la posta din comuna noastră. Dacă sîntem din întimplare într'un loc străin și am voi să plătim, să mergem numai în dragă voie la posta din locul acesta sau la ori-care din țeară, care ne stă mai îndemână. Ori-unde

ni-se vor primi banii, vor fi trimiși la locul convenit și se vor chita și iscăli regulat în carte.

Partea aceasta rămâne membrului, ca chitanță, cîi a plătit taxa.	
002 sz. szelvény	002 sz. Elismervény.
5 korona 20 fillér, azaz öt korona 20 fillér befizetésül, mely mai napon a magyar kir. postatakarékpénztárnál fennálló 8550 sz. cheque-számlára számközlötetett.	5 korona 20 fillér, azaz öt korona 20 fillér, azaz 8550 számú postatakarékpénztári cheque-számlára befizetlem.
A cheque-számla tulajdonosának neve és lakcímze: Elismervény elküldetett:	A befizető neve: Szabó Tamás
A postakalkalmazott aláírása: Budapest.	A postakalkalmazott aláírása: L. S.
Partea aceasta se taie la postă și rămîne acolo.	
Ezen befizetési lap a hozzátartozó könyvelési szelvényvel együtt a postakalkalmazott által levágandó és napi allegyekhez csatolva a postatakarékpénztárhoz beküldendő.	

În libelul de membru n'are nime nici un drept să scrie ceva. Fiecare membru să-și păstreze libelul regulat și curat, pentru-că dacă s'ar pierde, ni-se dă altul, e drept, dar' cu multă zăbavă și pierdere de vreme; apoi pentru estradare se plătește de nou o coroană.

Taxele de membru se plătesc de două ori la an, pe câte o jumătate de an înainte și adecă nainte de prima Ianuarie și Iulie.

Taxa după jumătatea primă de an se plătește îndată, când omul primește libelul de membru, pentru că membrul ordinar își câștigă drepturile numai după-ce a plătit taxa de membru după jumătatea primă de an.

Jumătatea de an se socotește totdeauna dela 1 Ianuar și dela 1 Iulie. Pentru aceea, dacă mă înscriu de membru de pildă în luna lui Martie, jumătatea de an mi-se începe cu 1 Ianuarie, și de mă înscriu în luna lui Octomvrie, se începe cu 1 Iulie.

Nici un membru să nu întârzie cu plățirea taxelor până la cea din urmă zi, ci încât se poate să le plătească mai bine cu două-trei săptămâni mai nainte. Aceasta vi o recomandăm deoparte, pentru-că e mai bine dacă omul nu ține acasă banii, cari pot prinde picioare, ear' de altă parte dacă fiecare membru ar întârzia până la cea din urmă zi cu plățirea taxei, posta nu va fi în stare să isprăvească în grabă cu înscrierea taxelor și membrii îngrămădiți la postă vor pierde numai vremea, așteptând să le vie rindul. Să se grăbească deci fiecare cu plățirea și să nu o amine la nici un caz pe ziua din urmă, ca nu cumva să se adune prea mulți deodată la postă, ceea ce e piedecă atât pentru poștaș, cât și pentru membrul Cassei. Când e Duminecă, țîrg sau sêrbătoare, trece omul și de o sută de ori pe lângă postă. Când vei vedea, că sînt mai puțini în lăuntru, între și plătească taxa. (Va urma).

Drumul Americii.

E mare numărul celor-ce pornesc drumul spre America, cei mai mulți fără să știe, ce-i așteaptă acolo. În cele următoare dăm niște amănunte spuse de unul, care a trecut în mai multe rînduri Oceanul-Atlantic.

După-ce sosește un vapor cu călători în fața New-York-ului, pasagerii din cl. I. și II. debarcă în Hoboken, după-ce li-s'au vizitat lăzile etc. de vameși. Cu aceștia nu are nime nimic. Altminteri e cu călătorii de clasa III., pe care călătoresc toți Românii noștri. Pe aceștia îi duc pe insula Ellis-Island, unde îi supun unui examen aspru. Ajungînd adecă aici, îi conduc prin niște coridoare (ganguri) în edificiile stăpînirii, cari seamănă mai mult cu temnițe, pentru-că pretutindenea sînt grilajuri de fer, ca să nu poată scăpa nime. Mai întăiu îi împarte în cete maimici, fie după timpul sosirii, fie după alfabeta, și fiecare capătă un bilet cu numărul cetei lui. După-ce s'a făcut împărțirea încete, îi duce în etagiul prim, unde-i vizitează medicii. Ca să isprăvească lucrul mai în grabă, un medic vizitează numai capul, altul numai ochii, altul pieptul etc. Care se pare ceva bolnav, e dat la o parte, ca să fie din nou vizitat și încă cât se poate de aspru. Cei aflați sănătoși vin înaintea unui alt funcționar, care le pune tot felul de întrebări despre averea, ce o au, unde să meargă, dacă știu ceti și scrie. După-cum sînt și răspunsurile, pe unii îi lasă să între în New-York, pe alții îi dau la o parte, ca să fie trimiși la Europa înapoi. Cei aflați sănătoși și cei trecuți teafəri prin focul întrebărilor puse de funcționarii americani pot merge la New-York sau mai departe.

Cu mult mai rău e de cei bănuți, că sînt bolnavi, sau prinși cu altceva. Un deget lipsă încă e destul, ca cineva să fie trimis înapoi. Cu mult mai aspru se poartă față de neveste, fete și copii. Pe aceștia le lasă în America numai, dacă vine vr'o rudenie sau vr'un prietin după ele și pentru scopul acesta le dă un termen de 5 zile, care poate fi prelungit până la 10 zile. Dacă în timpul acesta nu vine nime, sînt retrimise la Europa. Cât timp așteaptă după cel ce are să vină, nu le e iertat să vorbească cu nime.

Pe cei condamnați la rentoarcere trebuie să-i aducă la Bremen sau la Hamburg, de unde au plecat, aceeași societate de vapoare, care i-a dus la America. Se înțelege, că e vai de traiul lor pe vaporul, care-i aduce gratis înapoi.

Pe Ellis-Island se află zarafi (schimbători de bani*), cancelarii dela tot felul de societăți de trenuri și vapoare, magazine cu de-ale mîncării, de unde trebuie să-și cumpere fiecare cele de lipsă pentru traiu până ajunge în orașul, unde vrea să se așeze. Se înțelege, că toate le plătește cu preț îndoit și întrîit, dar' de luat trebuie să-și iee, dacă nu vrea să flămânzească.

* Pentru bani de argint se capătă mai puțin ca pentru cei de hîrtie.

De altminteri pe întreaga insulă domnește cea mai bună rânduială și cea mai mare curățenie. În odăile de dormit din edificiile stăpânirii sunt sute de paturi cu saltele (străjace) de drot.

Numărul celor-ce sosesc zilnic din Europa e de 7—800 inși, sunt însă zile, când trece peste 1000. Mai de mult nu era esamenul așa de strict, dar' de un timp încoace abia trece zi, în care se nu trimită înapoi câteva sute de călători, mai ales din Italia, Ungaria și Germania, de unde merg cei mai mulți la America.

Mulți pleacă cu nădejdi mari la America, crezând, că-n doi trei ani se vor rentoarce bogăți. Puțini însă își ved visul cu ochii, de aceea bine se socotească cel-ce vrea să plece la America, așa de îndepărtată și așa de străină.

PARTEA ECONOMICĂ.

Cultura răchitelor.

Cu cât într'o țeară se desvoaltă mai mult pomăritul și vieritul, cu atât se simte mai tare lipsa de transport a productelor acelor, cu deosebire acolo, unde prisosul nu se poate desface cu succes pe piețele din apropiere.

La noi se poate, pentru-că cu deosebire pomăritul a luat în timpul din urmă pe unele locuri un avânt foarte îmbucurător, așa că produsele aceluia nu se mai pot desface cu succes numai în piețele din apropiere, ci trebuie transportate și mai departe une-ori chiar și afară din țeară.

Tot așa stăm și cu vieritul. Deși filoxera a nimic pe unele locuri o parte însemnată a viilor, totuși strădania ce și-o pun proprietarii acelor la reconstruirea lor cu viță americană, ne face a crede, că și produsele acelor vor lua un avânt tot așa de îmbucurător ca și mai înainte, așa că poate în viitorul cel mai apropiat va fi de lipsă poate și transportul acelor.

Dela modul cum se face transportul productelor mai sus pomenite, atîrnă totdeauna și prețuirea acelor. Niște

poame sau struguri trimiși într'o depărtare mai mare, nefiind bine pachetați, ajung într'o stare de tot proastă la locul destinațiunii lor, așa că cumpărătorul la a doua comandă de sigur, că nu va mai îmbia pe vînzător cu același preț ca dintăiu.

Eată pentru-ce e de lipsă, ca economii aceia, cări se ocupă cu pomăritul și vieritul pe o scară mai estinsă, se se ocupe totodată și cu cultura răchitelor bune de împletit, din cari se poată face apoi pe timpul de iarnă tot felul de coșerci mai mici și corfe mai mari pentru pachetatul și transportatul poamelor și al strugurilor.

Și până acum au crescut pe la noi pe unele locuri răchite bune pentru împletit, dar' ce folos de ele, că cei mai mulți economi, din garduri, câte o leasă sau fund la car, încolo n'au știut face alte mai nimic din acelea. O singură comună s'a ocupat mai serios până acum pe la noi cu împletitul nuelor, ear' aceasta a fost Cîsnădioara de lângă Sibiu.

Aceasta nepăsare, se nu-i zicem mai mult, față de un ram economic atât de însemnat, cum e împletitul nuelor, o plătesc apoi unii economi foarte scump străinătății, pentru coșercile gata cumpărate de acolo. Astfel s'a constatat, că numai Boemia încassează pe fiecare an câteva sute de mii de coroane dela noi pentru importul coșercilor.

Din acest incident, ministrul de agricultură a adresat o circulară către toate diregătoriile mai mari din țeară, prin care le face cunoscut, că dacă oare-care comună are atare loc comun în apropierea cutărei ape mai acomodată pentru cultura răchitelor și voește a-l ceda pentru cultura acestora, poate se capete răchitele nobile de răsădit în cinste și pe lângă acestea la timpul seu va trimite și un învățător ambulant (călător), care va învăța apoi pe locuitori, cum se împletească pe timpul de iarnă din acelea coșerci.

Afară de acestea ministrul mai pune în vederea comunelor și alt favor și anume: fiecare comună mai poate căpeta și un ajutor în bani de câte 100 coroane de jugerul catastral pen-

tru rigolatul și lucratul pământului respectiv.

Cel mai bun pământ pentru cultura răchitelor este acela, care conține umezala de lipsă pe timpul secetelor mai mari, care e totodată și destul de bun și gras, cum e bună-oară cel din apropierea riurilor, lăsat ca nămol. În privința aceasta fiecare se poate orienta de acolo, că unde cresc sălciile și alte răchite sêlbaticе, acolo se pot cultiva și răchitele bune de împletit.

Înainte de-a se răsădi răchitele numite, pământul trebuie săpat adânc, ba pe unele locuri chiar rigolat. Rigolatul se face până la adâncimea de un metru. Adâncimea aceasta se face pentru aceea, ca rădăcinile răchitelor se poată afla un pământ cât mai afânat și în pătura mai de jos a pământului, unde se se poată estinde și nutri.

Răsădele de răchită bună trebuie să aibă o grosime proporționată, adecă să nu fie la un capet mai groase ca la celalalt; să fie roșii, jilave și fără crengi, de oare-ce cele cu crengi sunt tare frângăcioase. Lemnul lor trebuie să fie alb, să crepe ușor, ear' coaja să se poată desface lesne de pe acelea.

Rîndurile de răsădit trebuie să aibă o depărtare dela 40—60 cm., ear' răsădele tot cam aceeași depărtare una de alta. Dacă răsăditul se face în nemijlocita apropiere a unui rîu, atunci rîndurile trebuie să fie paralel cu cursul apei, așa ca la revărsări să se poată scurge apa printre acelea.

Răsăditul nu trebuie făcut prea des, de oare-ce într'un asemenea cas răsădele nu se prea pot bine desvolta. La răsădirea unui juger catastral se recer de regulă câte 20—25 mii de răsăde. Răsăditul se face foarte ușor, așa că se împlantă mlădițele în pământ până la o adâncime de 40—50 cm., lăsându-se numai cei doi muguri de deasupra afară din pământ.

Cele mai bune soiuri de răchite pentru răsădit sînt următoarele: răchita roșie (salix purpurea), care crește și necultivată în apropierea apelor și are un lemn tare gâjos, răchita lambertină (salix lambertina) cu coaja cam

Crăciunul.

Dintre câte sărbători au oamenii, așteptate cu atâta dor și cu o așa bucurie, ca Crăciunul, nici una nu este. Și eată motivele, pentru care aceasta sărbătoare este atât de dorită și primită cu o așa mare bucurie din partea tuturor. Unul este: că atunci s'a născut mântuitorul nostru, care ne-a rescumpărat prin răbdarea sa pe cruce. Altul este că: atunci cei bogăți cu bucurie primesc prunci și săraci în casele lor, și le împart daruri. Cu deosebire la sate, unde săracii și pruncii abia așteaptă ca să vîă seara de Crăciun, ca să umble la colindat, adunând dela cei avuți atăția colaci, cât iei au pâne pentru toate sărbătorile. Pentru-că nu cred să fie oameni care în seara de Crăciun să stingă lumina și să și închidă ușa dinaintea celor lipsiți, și de cumva să afle, de aceia sînt puțini, și cu tot adevărul nu greșesc când pe acestia nu-i voi numi creștini ci..... Sfânta scriptură ne spune, și ne impune, că celor lipsiți să le întindem mâna de ajutor,

căci numai așa vom fi demni de iubirea mântuitorului nostru Isus Chirstos. Și care dintre noi nu va urma cuvintelor dulci ale Sfântei-schripturi, va fi vai de el și sufletul lui.....

Durere! cu toate acestea, de am cerca cu de-amănuntul printre oamenii din asta lume mare am afla cu miile de aceia, cari atât în seara de Crăciun, cât în întreaga lor viață își închid ușile și ochii, ca să nu vadă pe cei lipsiți... De ar fi numai atât, dar' și mai mult: unii merg în răutatea lor până acolo de-i huiduesc ca pe niște câni din curtea lor pe cei săraci, care numai bunul D-zeu știe cum își trăesc vieța de cu amar. Să-mi spună mie ori-cine, sînt acestia creștini? sau se pot numi oameni? Nu, nici-când, acestia nu sînt nici creștini, nici oameni, ci sînt fiare sêlbaticе în chip de om... de care nu te poți apropia cu binele, ci..... Da, căci vîzînd ei fața palidă a cerșetorului, și vîzîndu-i mâna uscată, întinsă tremurînd după ajutor — fără de care ar muri dacă toți 'l ar huidui — ei rămân rece, n'au milă de acel slăbănog, îl alungă cu vorbe dure

din ogradă, nu-i dă un ban, o feliă de pâne cu care să și aline foamea lui, de care tremură, ori să și dea niște vesminte, cu care să și acopere trupul lui gol, care este amenințat de ger. Nu se cugetă la aceea, că pentru ce le-a dat lor D-zeu avere, ca să o folosească numai pentru dinșii cu fală, sau pentru ca să împartă și celor lipsiți din ea. Nu, ei în tirănia lor nu cugetă la alții, ci numai ei să aibă mult. Nu gîndesc, că merg în oare-care călătorie, și finindu-li-se merindea ar cumpăra mîncare pe bani căci au, dar' n'au dela cine și cât li de rău flămînd, sau este un frig mare și deși este bine învălît în haine groase, totuși frigul străbate până la suflet, și deși acestea se întemplant în viața celor avuți, totuși ar putea să se și aducă aminte de aceia, cari numai atunci se satură, când capetă dela alții, și numai atunci se încălzesc, când li lasă alții în casă lângă cuptor. Unii ca aceia, care sînt atât de avari, atât de tirani, nu au D-zeu... D-zeul lor este averea, cu care nu poți merge departe și cu care nu câștigi împărăția cerului, numai

galbină, căreia de-aseenea îi priește mai bine în locurile cam umede, răchita amigdală (*salix amigdalina*), care ajunge în anii buni la o lungime de 2—3 metri, răchita stufoasă, răchita uralică, caspică ș. a.

După răsădit, locul plantat cu răchite trebuie mereu săpat ca și cel cultivat cu cucuruz, căci de nu le umple buruiana și nu pot crește, ear' de cumva unele răsade s'au uscat în decursul verii, în locul acelora trebuie răsădite apoi în primăvara următoare altele.

Locul plantat cu răchite trebuie ținut în continuu apărat de vite, de oare-ce acestea apucând la ele le rod și ciungăresc fără milă. De asemenea le mai rod și iepurii pe timpul de iarnă când nu află alt nutremânt pe câmp.

Tăiatul nuelelor se poate face atât toamna, după-ce le-a căzut frunza, cât și primăvara după-ce dă mizga în ele, adică după 15 Februarie. Dacă voim să facem niște împletituri mai fine, atunci le tăiem numai primăvara. Nuelele tăiate se pun în apă câte 10—12 zile, apoi se scot, se curăță de coajă, ear' lemnul se creapă în niște curelușe subțiri și fine, din cari se pot face tot felul de împletituri.

Tăiatul nuelelor nu trebuie să se facă tocmai pe lângă pământ, ci cam la o înălțime de 60 cm. ca astfel din cotorul rămas să se mai poată desvolta apoi și alte mlădițe tinere. De sine se înțelege, că pe lângă nuelele subțiri mai cresc și de cele groase, cari se pot întrebuința la lucrări ceva mai ordinare.

Când economii nostri se vor deprinde mai de-aproape cu cultura răchitelor, pentru care acum au ocaziune binevenită; când se vor deprinde apoi și cu împletitul acelora: îi asigurăm, că nu vor trebui să mai alerge preste țeri și mări după niște venite închipuite, de oare-ce toate acelea venite și le vor pute face și aici acasă în serile cele lungi de iarnă alătura cu soțiile lor, fără de nici o cheltuială mai însemnată.

Ioan Georgescu.

Administrația băncilor populare.

(Urmare și fine).

5. Fără localizarea și restrângerea limitelor băncii n'ar fi cu puțință păstrarea fondului indivizibil și întrebuințarea lui la binefaceri obștești.

Acest fond se adună din câștigul băncii și pentru a fi indivizibil trebuie să aibă o destinație determinată. După statute, această destinație este de »a înființa instituțiuni îndeobște folositoare pentru prosperitatea membrilor«, dacă împrejurările locale nu cer o întrebuințare anumită.

Dacă banca ar primi membri și din alte comune și n'ar fi mărginită întrebuințarea spre folosul tuturor a fondului indivizibil, nu s'ar pute face decât împărțindu-l; dar' prin aceasta s'ar dărâma cea mai puternică temelie a băncilor Raiffeisen.

Impărțirea lui în părți pentru mai multe sate și deci pentru deosebite scopuri de binefacere, n'ar pute nici-decum înlocui binefacerile, pe cari le-ar pute realiza el întreg — în afară de înlesnirea creditului cu dobândă mică — prin clădirea vre-unui pod, vre-unei școale, biserici, etc.

6 Nu trebuie perdată din vedere o condițiune de căpetenie pentru ușurarea creditului popular: banca trebuie să fie pusă cât mai la îndemâna membrilor și formalitățile pentru împrumutare să fie cât mai simple.

Adese-ori chiar, faptul că ridicarea banilor dela banca din oraș vine peste mână, e pricina că agricultorul e împins în mâinile cămătarului. Comunismul local este apoi un mijloc pentru combaterea rușinei și sfeliilor, pe cari o propovăduesc cămătarii, cari se străduiesc să facă din împrumutarea la bancă o mare ocară!

Săteanul este silit foarte adesea de vremuri grele, nevenire, nevoi urgente, lipsa de bani de cheltuială, etc., să alerge la cămătar, fiind drumul cel mai scurt și mai ușor; ear' dacă ținem seamă, că nevoia de bani vine de regulă când alte nevoi îl apasă și nu-l lasă să amâne — d. e. în cas de moarte

în familie etc. — e chiar îndreptățit să alerge la cămătar.

Apoi rușinea de a se împrumuta — ori cât ar fi de ridiculă — nu trebuie neglijată. Săteanul — mai ales cel care vrea să treacă de bogat în alte părți — cu greu se hotărăște să alerge la bancă, când e aiurea, nu în satul său.

Și câte deșertăciuni și prejudeții nu sîntem siliți să menajem pentru smulgerea săteanului din ghiarele cămătarilor!

Când banca e chiar în sat și cel mai sfios și mai pregetător, ca și cel mai fudul și mai vanitos membru aleargă la bancă și nu la cămătar, — unul, pentru-că banca e mai la îndemână, celalalt, pentru-că se împrumută aci între ai săi.

7. În băncile nelimitate teritorial și nerestrânse la un cerc mic, e cu neputință de-a se înlătura preferința.

Băncile, cari primesc membri și din alte părți, poartă totdeauna ponosul, că dau preferință membrilor locali. Și e chiar firesc lucru ca dintre doi membrii deopotrivă de solvabili, să se dea preferința celui din localitatea cu banca, de oare ce e controlat mai cu ușurință sau chiar e rudă, vecin, prieten cu organele administrative ori cu persoanele mai cu trecere în bancă.

Mărginirea băncii la un cerc mic înlătură acest rău.

8. Dar' principiul restrângerii băncii la un cerc mic, nu-și mărginește importanța numai la partea materială, garantând temeinicia ei, ea se estinde și asupra părții morale și religioase. Membrii sînt în atingere imediată, simțesc independența laolaltă prin răspunderea, care îi leagă, își ved mai ușor nevoile și nenorocirile, sînt mai strînși și mai puternici față cu cămătarii și cu asupritorii.

»Băncile noastre — zice preotul german A. Wüttig despre băncile Raiffeisen — sînt societăți parohiale. Ce mijloc escelent s'a dat prin aceasta în mâinile servitorilor bisericesti pentru a influența binefăcător asupra membrilor; căci o atare societate, care cuprinde de regulă toate persoanele independente,

asa vom pute de vom urma cele zise noue de Domnul nostru Isus Christos.

Deci să nu ne cugetăm numai la avere, ci și la mângăere pe care numai așa vom avea de vom mângăia și pe alții atât cu vorba cât și cu fapta...

Și care mângăere și bucurie este mai mare decât aceea, când ajuti pe de-aproape tău când este lipsit. Cum te bucuri, când știi că a venit cu fața tristă, flămând în casa ta, cu trupul aproape gol, și tu l'ai săturat. l'ai îmbrăcat, l'ai încălțat, ca să nu-i dejere picioarele goale. Și cum ai pute să nu te bucuri, când îl știi cât de trist a intrat, și-l vezi cât de vesel se duce din curtea ta, prelângă aceea când vezi făcându-și cruce și rugându-se cătră bunul D-zeu pentru tine că l'ai săturat. O! D zeule! mai mare mângăere și bucurie nici că se poate pentru un creștin adevărat, și apoi noi să ne ferim de asta? nu, nu, nici-odată.

Nu de aceea ne-am născut, ca să trăim numai pentru noi, ci și pentru alții. Pentru-ce a dat D zeu minte omului ca să nu știe gândi,

sau pentru ce i'a dat suflet? Ca să-l peardă? Mintea i'a dat-o să cugete la fapte bune, ear' sufletul ca să aibă compătimire pentru cei lipsiți. Apoi ce ne folosește nouă ori-cât de mare și multă bogăție, dacă două ne vor lipsi: Sufletul și sănătatea. Pot fi bunurile lumii toate la un om, când acestea două nu vor fi apoi de tot va fi sărac. Căci ce folos va avea bogatul de toată bogăția lui, când el va fi morbos? Pută-va el dormi în perinile lui moi încărcat de dureri, ca și săracul care este sănătos și doarme dus pe o muche tare de cuptoriu? De sigur nu, sau acel bogat încunjurat de mănăci, care de care mai scumpe, și-i este greață a se și uita la ele, nu bucuros ar schimba oare cu săracul din colibă, care încunjurat de căsenii sei mănăncă mămăliguță cu ceapă și făcându-și cruce mulțumește lui D zeu că i'a dat sănătate. La acestea să ne cugetăm și nu la avere, care este trecătoare, și la mărime pământească, care nu plătește nimic de cumva este perdată cealaltă... Cu avere fără mângăiere este omul mai sărac, ca săracul cerșitor,

care este liniștit și sănătos. Pentru acestea două să ne nisuiim cât vom trăi și atunci numai vom fi fericiți...

Ca dovadă voesc să enarez un cas: În anul trecut în o comună din apropierea noastră era un domn, avea avere, erau numai doi, căci nu avea prunci, dar' ce folos că soția dinsului căpătase răceală în trup, o dureau teribil picioarele. Era tocmai seara de Crăciun, când toți cât de săraci erau veseli și umblau în sus, în jos la colindat și mai după altele, dar' ea biata până mai nici în pat nu putea sta, așa dureri mari avea, plângea cu amar când îi vedea pe toți veseli și îndestuliți, umblând ca ceialalți, bucuroasă ar fi schimbat cu ori-care sărac, numai să fi putut fi sănătoasă, căci la ce-i servea ei toate bunurile din lume, când nu se putea bucura de nimic.

Apoi câți sînt de aceia în lume bogați superați... și săraci voioși, după cum zice proverbul: »că decât împărat morbos, mai bine cerșitor sănătos«. Deci să ne rugăm cătră bunul Dumnezeu, pentru sănătate și pentru:

integre, ale unei comune sau parochii, unește pe membri la un traiu comun, cu dragoste unul cătră altul, formează astfel o singură familie creștină!»

Din toate punctele de vedere limitarea băncii la un cerc mic prezintă netăgăduite foloase și pentru ea și pentru membrii. Trebuie făcută deosebirea între limitarea teritorială în general și limitarea teritorială la un cerc mic și să se acomodeze principiul, față cu împrejurările locale, căci nu poate servi același cerc ca normă pentru toate. Cele mai preferabile sînt băncile cu 50—100—150 de membri, tot bune sînt însă și cele cu 300, dacă împrejurările locale nu îngăduesc altfel. În ori-ce cas se nu împedece mărirea satului sau a comunii întemeierea băncii, dar' se dispară cu desăvîrșire credința, că numai un sat mare poate ave o bancă bună. Raiffeisen recomandă ca măsură mijlocie satul de 100 de familii.

»Alb.«

I. Pătrășcoiu.

Lipsca.

SFATURI.

Ci se nu ni-se strice cartofii în pivniță, trebuie să îndepărtăm dintre ei pe toți cei stricați, tot așa foile date, pământul și alte necurătenii dintre ei. Aceasta o facem mai de multe ori. Dacă observăm, că tot se strică mulțiori, îi așezăm pe niște pătule de lați, așezați pe cărămizi, ca să poată circula aerul pe sub ei. Grămada va fi bine se nu o așezăm lângă ziduri jilave. Când nu e ger, deschidem ferestrele și ușile, ca să se aeri-seze pivnița.

Psta proaspeta de cerneală se îndepărtează ușor de pe postavuri, dacă sbicim iute cerneala cu hârtie sugătoare, apoi picurăm lapte dulce pe pată și o sbicim eară cu hârtie sugătoare sau cu apă. Asta o repetăm de câteva ori, și pata va dispăre.

Știri economice, comer., industr., jurid.

Eftinirea sării pentru vite Ministrul de finanțe a prezentat un proiect de lege, prin care se va ieftini sarea pentru vite dela 10 cor. la 6 cor. de majă metrică (100 chlgr)

liniște și fletească, atunci vom fi fericiți și îndestuliți cu toate, dar' pentru aceea se nu uităm nici de cei lipsiți ca să fim demni de iubirea Mântuitorului nostru Isus Christos, carele a venit în lume pentru toți, a suferit restignirea pre cruce, nefăcînd deosebire între bun și rău, între bogat și sărac ..

Astfel se purcedem și noi, se nu ne mândrim, cari sîntem avuți și nici se nu invidiem pe nime, când vom fi săraci, se fim buni și drepti față unii cu alții, căci atunci fericiți vom fi în aceasta lume, precum și în cealaltă!

Maria din Câmple.

GLUME.

Nostimade.

La comisariat.

— Soacra d-tale s'a aruncat pe fereastră și nici gând n'ai avut s'o reții.

— Vă cer iertare, domnule comisar, m'am scoborît în etagiul de jos s'o prind în brațe, dar' până-când se ajung căzuse deja.

Concesiune de cale ferată. Ministrul de comerț a dat comerciantului D. Herze din Timișoara și întreprinzătorilor E. Mangold și M. Schreiber concesiune de un an pentru lucrările preliminare la construirea unei căi ferate locale dela Oravița la Jidovin.

Taglia pentru feară Ministrul de agricultură a hotărît se se dea câte un premiu de câte 30 cor. pentru un lup sau ris omorît. Dintre Români va căpeta în comitatul Sibiiului un astfel de premiu Arseniu Pampu din Gurariu pentru un lup omorît de el.

Tîrgurile de vite sînt libere în comitatul Hunedoarei, încetînd boala de vite.

Filoxera s'a dovedit în viile comunei Iacobenii (comit. Solnoc-Dobâca).

Capitalurile germane în străinătate. După o statistică sînt aproape 8000 de milioane mărci, împrumutate sau plasate în întreprinderi din Statele-Unite și Mexico. În America centrală și în cea de sud sînt vre-o 8000 milioane, în Turcia 1000 milioane și vre-o 4000 milioane, în Africa, Australia și în Extremul-Orient. Pe lângă asta mai sînt alte 12000 milioane în țările celelalte.

Totalul face o sumă colosală de 33000 milioane mărci capital german, care circulă în străinătate

După boala de gură și de unghii. Magistratul orașenesc face cunoscut, că e permisă venirea la Sibiu cu vite și cu produse de vite din Turnișor, Gușterița, Șuramare, Hamba, Slîmnic Ruși, Șura-mică, Rusciori, Șelimber, Mohu, Veștem, Tălmăciu, Bungard, Cașolt, Daia, Nou și Roșia. Tîrgurile sînt deocamdată oprite încă.

Expoziție industrială în Brașov. Camera industrială și comercială din Brașov aduce la cunoștință, că din 5—14 Aprile a. c. se va ține o expoziție de lucrări de ale meseriașilor în Brașov. La aceasta pot espune meseriași de pe teritoriul camerei comerciale, calfe și învățăcei. Cei ce vor se iee parte la expoziție, trebuie se se anunțe până la 20 Faur a c. Lucrurile, ce au se se espună, trebuie se se trimită până în 31 Martie a c. la adresa camerei comerciale din Brașov (Purzengasse, nr. 63). Meseriași din Brașov le vor preda în 1 și 2 Aprile. Deodată cu obiectele de espus trebuie se se trimită și o

RÎS.

Pedeapsă meritată

Să păzască D zeu pe tot natul de gura lelii Siia și a lelii Chiva din S. Dar' deunăzi, când cu gerul cel mare, au pățit-o. S'au întîlnit amîndouă la fântână și unde nu 'mi-s'au apucat se-mi țesale pe Veta lui Ciompea, pe Lina lui Sglîmbea, scurt pe tot satul. După-ce au hodorigit pe pielea deapropelui timp de câteva ciasuri, cu tot focul, ce-l vîrsau gurile lor, le-a rîsbit frigul. Când se plece, mișcă-te dacă poți! Le înghetaseră cismele de gheața de lângă fântână. Și fiindcă nu mai puteau de frig, au trebuit se se desculțe și se lase cismele acolo. A doua zi flecăreau tropoind mereu din picioare.

adeverință din partea stăpînului, care se constate, că cel-ce espune e în lucru la el și că a făcut singur obiectul espus.

Spesele de transport la Brașov și după expoziție eară înapoi le poartă camera comercială. Obiectele trebuie trimise la un loc de cătră esponenții din o singură comună.

Pentru meseriași (măestri, calfe, învățăcei), cari vor se visiteze expoziția, se dau bilete (cl. III) cu prețul jumătate pe liniile ferate ale statului (afară de călătoria din vecinătate). Cei-ce vor astfel de bilete, se se înștiințeze la camera până în 20 Faur a. c.

FELURIMI.

Sărutatul oprit prin lege. Din America vin întotdeauna știrile cele mai ciudate. În camera legislativă din Virginia, Dr. Ware a prezentat un proiect de lege, prin care interzice sărutarea. Sărutarea după acel proiect va fi permisă numai acelor persoane, cari vor avea certificat dela medic, cum că sînt sănătoase. În motivarea proiectului se zice, că sărutarea este mijlocul cel mai primejdios pentru a lăți boalele.

Oleiu de porumb (oucuruz). Consulul general al Austro Ungariei în New-York arată, că oleiul de porumb căpeta din ce în ce mai mare însemnătate. Din cauza colorii și însușirilor sale oleiul de porumb se amestecă cu cel de masline pentru a-l falsifica, din care pricină se esportă din ce în ce mai mult.

A început a se espeda din 1898 și anume 10 200 000 de kilograme; ear' în 1091 esportul fu de 21.000 090 de klgr. în valoare de 50 milioane de lei.

Deci, pe lângă oleiul de bumbac, și cel de porumb fac concurență celui de masline.

Firește, că Francezii se interesează se iee măsuri de apărare, noi însă țeară producătoare de porumb ar trebui se căutăm a ne folosi de oleiul de porumb pentru a înlocui oleiurile străine.

Cine a descoperit vinul? Vinul e cea mai veche beutură spirtuoasă. Noi știm, că Noe a aflat mai întăiu puterea vinului, deci el ar trebui se fie considerat ca descoperitorul acestei beuturi plăcute tuturor muritorilor. Persii au însă o tradiție, din care vedem, că regele persian Dsemsid (1015—975 în. de Christos) a aflat vinul. Despre acest rege se spun următoarele: Bătrînului rege îi plăceau strugurii; neputînd conserva strugurii peste tot aul, a venit la ideea se scoată din struguri mustul și se-l păstreze în butoaie. Așa a și făcut. A beut regele în fiecare zi puțin must și era bun. Mai tîrziu însă mustul deveni amar și regelui nu-i mai plăcî, ci crezîndu-l veninos, a închis butoiul bine și l'a pus la o parte. Mult a stat mustul închis în butoiu și disprețuit, când într-o zi regina se bolnăvi greu și nu mai putu suporta durerile. Se rugă deci se i de-a must, pa care l' credea de otravă, ca se moară se scape de chinuri. Bînd însă regina din must în loc se moară, se simțea ca reînviată și durerile i-au trecut. Ceru deci din nou must și beu atăta până adormi. A durmit o zi și o noapte și când s'a desteptat, nu mai simțea nici urma durerii, ci era sănătoasă ca mărul. Tare se bucură regele vîzînd aceasta minune: el începî se bea în fiecare zi din sucdivin. Ear' azi toată lumea bea, unii mai mult și alții mai puțin.

CRONICĂ.

Tuturor celor ce au felicitat „Foia Poporului” cu privilegiul sfințelor sârbători ale Nașterii Domnului și Anului-Nou, le aduce redacția cele mai sincere mulțumiri.

Boboteaza românească a fost sărbătorită în Sibiu cu mare alaiu. Sfințirea apei din strada Izului a făcut-o I. P. Sa metropolitul cu mulți preoți. De față a fost și miliția cu muzica militară, apoi generalii Văreșanin și Iahn și o mulțime de ofițeri. La Cibina a făcut sfințirea apei dl protopop Togan. Și aici a eșit miliția la sărbare. Frumoasă a fost sărbarea și în București, unde au fost de față Regele Carol, principele de coroană Ferdinand și principele Carol, precum și Metropolitul-Primat, generalii, ofițeri, armată și un public uriaș. La intrare în pavilion regele și principii au sărutat sfânta evanghelie, pe care le-au prezentat o metropolitul.

Parastasul pentru Dr. Rațiu. Pentru odihna sufletului marelui nostru bărbat, Dr. Ioan Rațiu, s'a celebrat la biserica gr.-cat. din Sibiu în ziua de Bobotează parastasul anunțat de noi. A asistat un public numeros, atât inteligentă, cât și popor.

Pentru Dr. Rațiu. Din America primim următoarea scrisoare, care dovedește dragostea de care s'a bucurat nemuritorul president al partidului național, la poporul nostru: Alliance (Ohio), 4 Ianuarie 1903. Românii depărtați în Lumea nouă, unesc lacrimile lor ferbinți cu ale fraților de acasă, pentru marea pierdere a bunului Tată al poporului român Dr. I. Rațiu. N. Suciu din Agârbicou, G. Filip din Bertan, I. Vlăduțu din Valohid, I. Sălăcian, N. Meșetu din Richigdorf, N. Popovici din Bertan, N. Roman din Bărbănt, I. Rotariu, din Valohid.

PENTRU AMERICANII NOȘTRI. *Repetăm încă odată sfaturile date abonaților noștri din America: cei-ce trimit bani, să nu-i dea simplu la o bancă de acolo, căci aceea îi trimite la bănci din Ungaria și acestea nu ne spun, dela cine sînt, așa că trimiterea „Foi” suferă întârziere, până să ne vină știrea din America. Mai sigură e trimiterea prin agentura Miesler din Bremen, numai să se spună totdeauna adresa exactă, adică și strada și numărul casei.*

Frumos dar pentru biserică. I. Bădilă, prim curator al bisericii și soția Ioana născută Filimon, au donat bisericii gr. or. din Reciu pământuri în valoare de peste 1000 cor. Bunul Dumnezeu să le răsplătească fapta nobilă, care să aștepte mulți imitatori. *Un parochian.*

— Dl Dr. Nicolae Proștan, avocat în Lugoj, născut din comuna Mălinorav, dimpreună cu preastimata soție, Ana născută Popovici, au donat sfintei biserici trei prapore foarte frumoase, un rînd întreg de vestimente bisericesti de mătăasă alburie, procoveși pe disc și poștir și asir, toate de mătăasă, precum și 4 piramide, șese cămeși viete pentru copii și o față de masă roșie și vînetă, tot de mătăasă pe mătăsoara la sfințirea apei. Toate acestea în valoare de 300 cor. Pentru această faptă creștinească, fiind al doilea rînd de daruri din partea dîșilor, în numele întregului meu

popor aduc cea mai ferbinte mulțumită și pe această cale. Nicolae Stoicoviciu, paroch gr.-or. în Mălinorav.

Din Bocșa-română ni-se scrie: În comuna fruntașă a cercului Bocșei, în comuna Bocșa română, s'a săvîrșit în 29 Decembrie 1902 alegerea de învățător, unde candidatul și învățătorul din Ciuta, Valeriu Ionescu, a înrunit mai mult decât dublu voturi față de contracandidatul său Nicolae Drăgălina.

Alegătorii erau cam agitați, mai ales cei din partida contrară, dar prin tactul fin al protopresbiterului Maxim Popoviciu și prin intervenirea vrednicului primar Constantin Oancea Bosioc și a primăriei comunale, alegerea a decurs în ordine.

Alesul nostru învățător promite a umple golul ce l'a lăsat învățătorul pensionat Damaschin Gruescu.

Partida contrară s'a folosit și de acel mijloc, că a recurs la societatea căilor ferate din loc, ca astfel sînd oficialii săi să asigure reușita candidatului Nicolae Drăgălina. E foarte dureros când în afaceri curat bisericesti aleargă cineva la societăți străine de biserică și neamul nostru.

— În 22 Decembrie 1902 s'a ales de deputat la sinodul protopresbiteral învățătorul brav tot al comunei noastre Demetriu Pruneș cu mare însuflețire.

O bună hotărîre. Ni-se scrie din Pianul-inferior: Cu începerea anului școlar 1902—1903 corpul învățătoresc de aici au demandat elevilor, că atât recușitele necesare de școală, cât și ce le trebuie părinților să nu le cumpere dela Evreul din loc, ci întotdeauna să le cumpere numai dela bolte românești, cu atât mai virtuos că în sat sînt 4 bolte românești. Aceasta a ajuns la urechile perolunatului de Evreu și într-o zi invitată la dînsul pe unul dintre învățători și începe a-l ocări în fața a câtorva poporenii, care au pus umăr la umăr cu Evreul și al căror nume nu merită a fi amintit. Intre altele a zis, că învățătorul are să facă înaintea lui, căci el este căpitanul comunei Pian și după-cum zice el, așa trebuie să joace toți din comună, și că învățătorul atîrnă dela el, ear' învățătorul are să facă cu elevii după-cum va demanda el și că învățătorului nu-i este iertat a spune elevilor, ca să nu meargă la bolta sa. Dl învățător a răspuns Jidanului la toate liniștit. Până-când Doamne vei mai suferi pe aceste lipitori sugătoare să stoarcă poporul! Ear' onorațiilor locuitori ai comunei Pianul-inferior le puțem câteva întrebări: Unde este renumele ce l-ați avut până acum? și până-când veți mai suferi pe aceste venituri să vă calce în picioare renumele și onoarea ce ați avut o? Ear' Evreul să dispună în școlăle voastre și să se proclame de căpitan al vostru? Dela comuna Pianul-inferior mai mult am așteptat, cu atât mai virtuos, cu cât era numărată între comunele fruntașe române. Sperăm însă, că onorații locuitori ai sus numitei comune, care n'au suferit până acum pe nime să le păteze onoarea, vor trage la răspundere pe Jidanul, care se nisuește a le călca onoarea în picioare și îl vor răsplăti după merit. Înainte dar!!!

Corresp.

Hymen. Leontina Onișiu și Dr. Ioan Bunsă, profesor, fidanțați.

Dl Teodor Moldovan, măestru oisnar, din privilegiul Anului-Nou, dăruiește fondului de 20 bani, creat de Reuniunea sodalilor români din Sibiu, pentru acuirea unei case cu hală de vânzare, suma de 5 cor.

† Ioan Petric. În 15 l. c. bătrînul protopop al tractului Brașov, Ioan Petric, a încetat din viață. Neobosit și conștientos în împlinirea oficiului său preoțesc, Ioan Petric a servit aproape 65 de ani bisericii și școlii. În tot decursul activității sale preoțesti răposatul a fost un devotat fiu al bisericii și al națiunii sale. Ajuns la etatea de 86 ani, Ioan Petric, ne mai putînd suporta greutățile oficiului său, s'a retras. Dar nu l'a fost dat a gusta binemeritata odihnă, după atîți ani de încordare, și trei zile după retragerea sa și-a dat sufletul trecînd în sferile liniștei vecinice.

Necrolog. Subscripții cuprinși de adîncă durere, facem cunoscut tuturor rudenilor, amicilor și cunoscuților noștri trista veste, despre mult regretabila încetare din viață a iubitului soț, frate, cumnat Ioan Leucescu, presbiter, care după grele suferințe, împărțit fiind cu Tainele sfintei cuminecături, în etate de 55 ani și-a dat nobilul său suflet în mîinile Creatorului, Joi în 2 (15) Ianuarie 1903, la 2 ore din noapte, lăsînd în jale pe scumpa lui soție și numeroasele rudeni. Rămășițele pămîntesti s'au așezat spre vecinica odihnă Sămbătă, în 4 (17) Ianuarie a. c. în oimiterul bisericii gr.-or. din Rotbav. Paraschiva Leucescu n. Crisbășianu, ca soție; Nicolae Leuca, ca frate; Nicolae Crisbășan, paroch în Mărtănuș, George Sglimbea, paroch în Cuculata, George Crica, proprietar, ca cumnați; Ioan Hamsea, paroch în Apația, ca nepot.

Impărat norocos. Din Berlin se anunță, că baronesa Cohn-Oppenheim, care a murit nu de mult, a lăsat împăratului Wilhelm o moștenire de 2 milioane mărci.

Încercare de ucidere. În Dragoesti (Banat) locuia Atanase Deminescu cu soția sa Paraschiva. Nu se știe din ce cauză părechea Deminescu trăia în ceartă continuă laolaltă. Dela o vreme i s'a urit nevastei de atîta sfadă și luîndu-și calabalioul s'a reîntors în casa părintească. Atanase s'a luat după dînsa, și s'a rugat să vină earăș acasă. N'a vrut însă nici nevasta, nici părinții. Atunci Atanase scoase un cuțit din tu-reacul cîmei și a vrut să-l implante în inima femeii. În momentul sinistru femeia se feri așa de bine, încît cuțitul nu l'a străpuns decât brațul stîng. Bărbatul infuriat n'a mai avut timp să dea a doua-oară cu cuțitul, căci fu prins de cei de față, bătut măr și apoi dat pe mîna gendarmilor.

O femeie feară. Marți s'a început în Budapesta pertractarea unui proces criminal senzațional. Curtea cu jurați avea să-și dea verdictul asupra unei crime oribile, comisă de femeia calfei de măsar Iuliu Petró asupra unui bătrîn și neputincios Ovreu. În 1 Iulie 1902 Ovreul Alexandru Erdei (60 ani) s'a dus la numita femeie și încasase o pretensiune de 58 coroane. Femeia n'a plătit, negustorul Ovreu l'a făcut imputări. Femeia s'a infuriat, a trîntit pe bătrînul creditor pe canapea și cu un lepedeu l'a strîns de gât până a murit. Apoi a fîrît cadavrul în odaia vecină și l'a despoiat de toți banii (1640 cor.) Crima s'a întîmplat între orele 8 și 9. Femeia și-a vîzut în liniște de afacerile casnice. Spre seară ea a tăiat cadavrul nefericitului Ovreu în bucăți, bucățile de carne și oase le-a pus pe o mică căruță și le-a dus la marginea orașului, unde le-a aruncat pe cîmp. În cîrînd femeia a fost arestată și a recunoscut crima. Acum a avut să dea seamă înaintea juraților de fapta ei animalică. Pertractarea a decurs pe lângă asistență numeroasă de public. Femeia e abia de 23 ani și a fost condamnată la 6 ani temniță.

Sănătatea Majestății Sale, a împăratului nostru, este pe deplin restabilită. Zilnic lucrează fără ca să se simtă indispus. Cu toate acestea nu va lua parte la nici un bal în iarna aceasta, ci va fi reprezentat prin arhiducele Ferdinand.

Luptă între finanțși contrabandiști. Joi a plecat comisarul de finanțe Francisc Schön dela Buziaș la comuna Keped. Pe drum se întâlnește cu niște contrabandiști, pe care voi să-i aresteze. Aceștia se aruncară asupra lui, îl trântiră la pământ, îi luară armele. Îl împunseră cu baloane și pușcă asupra lui din apropiere de 5 pași. Apoi contrabandiștii o luară la săpătosa. Nefericitul finanțș a fost găsit mai mort de niște țărani și dus îndărăt la Buziaș, unde în scurt timp muni Făptuitorii au fost prinși. Ei sânt 4 frați Țigani cu numele: Jiga, Iosif, Nicolae și Mihailu Capetan. Au fost transportați în arest la Timișoara.

Impușcat. În seara de 7 Ianuarie n. locuitorul Ioachim Costa din comuna Bărboasa (com. Caraș-Severin) a căzut victimă unui asasinat. Costa se întorcea seara acasă. Pe drum cineva a pușcat pe dindărăt asupra lui. Asasinul a dispărut fără urmă, ear' locuitorul Costa grav rănit fu dus în spitalul din Timișoara, pentru a fi luat sub îngrijire medicală.

Gazete none >Lumina și adevărul< este numele unei reviste săptămânale, ce apare cu începere dela 5/18 Ianuarie în Șăiten, com. Clanaului, și e redactată de dl Ioan Roman, notar comunal. După cum vedem din articolul program, noua revistă se va feri de politică și >personalități<, având de scop a face cunoscut poporului viața administrativă, judiciară și constituțională. Foia apare odată pe săptămână.

— >Revista Bistriței< apare odată pe săptămână în Bistrița. Proprietar dl Dr. Victor Onișor, redactor dl G. Ungureanu. Ea se va ocupa cu chestiunile privitoare la comitatul Bistrița-Năsăud.

Cum e Românul? Profesorul Dr. Geza Czirbasz din Timișoara a scris o carte sub numele >Ungaria la începutul secolului 20<. În cartea aceasta zice despre noi: >Românul e din fire conservativ (una la cele vechi), din cauze sociale religioase, îndelung, ascultător și foarte nepăsător, ba chiar străin față de tot ce nu e românesc. Din Român nu vei face nici când un German, Sârb sau Maghiar, dar' nici catolic sau protestant. Din contră, oameni din toate națiile, chiar și Germanul cult se romantizează foarte ușor. De aceea e zădarnică orice încercare de maghiarizare între Români și bani dați pentru astfel de încercări de >Kulturęylet< sânt aruncați pe fereastră. Și inteligența rămâne română ori-unde și ar fi făcut studiile<.

Alegerea de episcop al Aradului. În ședința plenară de luni a consistoriului din Arad, după ce s'au făcut cunoscute actele privitoare la înalta rezoluție de a se procede la o nouă alegere de episcop, s'a hotărât ca alegerea să se facă Joi în 30a Ianuarie (12 Februarie). În termenul prescriș se va convoca sinodul electoral!

Răsplată pentru muncitorii de câmp. În Nevisad a fost o sărbătoare frumoasă. Ministrul de agricultură a dat niște prezii pentru acei muncitori de câmp, cari au dovedit credință și hărnicie. Lucrătorii Mateiu Nagy și Stefan Ide au câpătat fiecare câte 100 cor. premiu și o diplomă. Premiile li-s'au dat la primărie, fiind față și comitele-suprem.

Hărții false de 10 coroane circulează de câțva timp. Ele se cunosc pe unele greșeli de tipar. Pe partea nemțească e în rindul prim în loc de >Bank< >Banke< și în loc de >Banknote< >Banfnote<. Greșit sânt tipărite și vorbele >Nachmac< >bung< și >wi-n<d<, în loc de >Nachmachung< și >wird<.

Crime, În Kis-Orosz (Bănat) a săvârșit flăcăul N. Barbu o adevărată vătărare de sânge. Nebun de patimă, și desigur și de bsutură, a plecat luni, înarmat cu un revolver, la casa dușmanului lui, Zosim Carabaș, ca să-l omoare. Când a auzit tatăl, fratele și vecinii lui, că ce voea să facă, s'au luat după el, ca să-l oprească. El a pușcat asupra rivalului, fără să-l nimerească, căci gloanțele s'au oprit în fratele seu și în doi prieteni ai lui.

— În Cheoia-română (Bănat) a fost aflată văduva Stana Savu ucisă. Capul îi era zdrobit în mod îngrozitor cu lovituri de topor. În comună se credea despre cea ucisă, că e bogată și pentru de-a o jefui au ucis-o. Criminalii nu sânt prinși încă.

Despre neplătitorii abonamentului la gazete scrie o foaie din America următoarele: >Un bărbat poate să folosească un negel din ceafă în loc de humb pentru guler — poate să lase să i stea orologiul noaptea, ca să nu se tocească roțile — poate să nu pună punctul pe >i< și liniuța peste >t<, când scrie, ca să cruțe cerneală — să scadă din plata unui muncitor, care a căzut de pe casă — să samene grâu pe mormântul mamei sale — și totuși rămâne un om mai cinstit ca cel ce primește o gazetă timp de o lună și pe când e vorba de plată trimite gazeta înapoi, scriind pe ea: nu o primește<.

Grijiți de pisici. Nu e bine să lăsam copiii mici singuri cu pisicile, după cum dovedește următoarea întâmplare din Drezda. O pisică se strecurase într-o odă, în care era un copilăș născut de curând. Ea sări pe pat și începu să șgărie, jucându-se, pe copil. Șgărieturile erau neînsemnate, cu toate acestea au chemat pe medic. Acesta n'a putut însă să ajute nimic, căci bietul copil a murit din cauza inveninării de sânge.

Invetător mort de foame. La Dévény a fost aflat în zăpadă într-o dimineață invetătorul pensionat Alexandru Vermesi. Nefericitul era mai mort. Dus în spital, s'a constatat, că Vermesi nu mâncase câteva zile nimic. Era așa de slăbit, încât nu putea nici vorbi și a trebuit să-i dea medicii în mod artificial nutreț. Dar' de geaba. Invetătorul în câteva ore și-a dat sufletul. A murit de foame.

Răsbunarea femeii. Un neguțtor din Mosova (Rusia), om stricat, își ținea pe lângă femeia lui cinstită și o ticăloasă. El se îmbolnăvise și fiindcă trebuia să i-se facă o operațiune, s'a dus la spital. Aci îl cerceta nevasta lui în fiecare zi, dar' la el venea și pătosa, de sigur după bani. Într-o zi s'au întâlnit amândouă la ușa spitalului. Femeia legiuită a sărit la cealaltă, a prins-o de păr, a legat-o de trăsura și a poruncit vizitiului să mine. Oamenii, cari au văzut cele întâmplare, n'au luat parte celei legate, ci strigau oătră vizitiu să mine înainte. Pagubă că nu l-au legat și pe bărbat alături cu cea pedepsită.

Nenorocire. Servitorul L. Părău dela fabrica de hărți din Orlat a fost prins de o roată și zdrobit. El a rămas mort pe loc.

Călătorie fără voie. Un prieten din Constanța (Dobrogea) ne scrie următoarele: Azi au sosit dela Buzeu doi copii de Tătar. Prin gara Constanței e totdeauna plin de pui de Turci și de Tatar, cari așteaptă și ei sosirea trenurilor. Doi din acești băieți s'au suit într'un vagon de marfă, fără să fie observați. Vagonul era dela un tron, ce trebuia să plece. După 2 zile au ajuns vagonul în Buzeu. Un funcționar de gară auzi un plâns înăbușit în vagon și mergând acolo află pe cei doi copii, cari erau mai morți de frig și de foame. După ce i-au încălzit și hrănit bine, i-au dus eară în Constanța.

Ne-a sosit nrul I. Anul V. din singura noastră foie pedagogică, — ce apare în Blaj, ca organ al invetătorilor gr.-cat. din archidieceză, numită >Foaia Școlastică<.

Apare de două ori pe lună și costă pe an 6 coroane. Redactorul este dl Ioan F. Negruțiu. Estinderea de 16 pagini.

Cuprinsul nrului 1: *La începutul anului al V-lea* (cuvânt redacțional).

Ioan Papiu, (Continuare), de Dr. I. Rațiu.

Ioan F. Herbart, prelegeri pedagogice. (Continuare).

Disciplina ca factor principal în școala populară.

Invetământul public în România.

Salariile docenților confesionali și alegeriilor lor, de Gavriil Hordaan.

Apel. (Com. centr. al >Astrei<).

Correspondență, de Munteanu.

Ger mare domnește în America, unde a înghețat o mulțime de persoane.

Frigul e mare și în Italia. După cum se scrie din Brescia, totul e acoperit cu zăpadă și din cauza gerului și a foamei au perit o mulțime de oi și de capre, singura avere a locuitorilor din împrejurime. În Cosenza s'a aflat cadavrul unei femei, care înghețase lângă troaca, în care spăla hainele. Lupii coboară dela munte și fac multe stricăciuni.

Pentru ce nu sânt antisemiți în Italia? Foile jidovești nu pot lăuda din destul Italia, pentru că acolo nu sânt antisemiți (dușmani de-ai Jidovilor) Luorul e tare simplu: Intre 32 milioane Italiani sânt numai 42.000 Jidovi pe când la noi d. e din 19 milioane aproape 1 milion sânt Jidovi.

Nu te prinde cu slujbasi! Simion Dodoc și soția lui din Răchita s'au opus servitorului comunal F. Cădea, care venise să-i cheme la primărie. Femea l-a amenințat cu un topor și l-a luat de păr, ear' bărbatul l-a bătut cu un par. Ei au fost pedepsiți cu câte 8 zile închisoare.

Încercare de sinucidere. Un sergent (firer) dela trupele de tren din Sibiu s'a împușcat din cauza unei dragoste nefericite. El a fost dus greu rănit în spitalul militar.

La colecta făcută între Români, aflători în America, pentru cumpărarea unui clopot la biserica nou edificată în comuna Hașfalău, tractul Sighișoarei, prin Vasilie Coman și Ioan Savu, au contribuit următorii:

Din Danaș: N. Medrea, A. Dalbea, I. Brândușă, câte 2 cor. 50 b.; I. Crișan, C. Păra, câte 1 cor. 24 b.; N. Constantin, 2 cor. 50 b.; I. Lazar, I. Toader, I. Tilicea, S. Poll, A. Holom, V. Sârb, N. Constantin, P. Gheaja, câte 1 cor. 24 b.;

I. Constandin, I. Medrea, Ilina Medrea, Sinefta Medrea, I. Medrea, Ana Medrea, Z. Medrea, Saveta Medrea, C. Medrea, câte 1 cor.; I. Ilioviciu, Elisabeta Ilioviciu, R. Ilioviciu, Virginia Ilioviciu, N. Ilioviciu, I. Ilioviciu, Elisabeta Ilioviciu, Maria Ilioviciu, Ilina Ilioviciu, I. Ilioviciu, cât 1 cor. 50 b.; N. Regmann, 2 cor. 50 b.; I. Tot, I. Ciuchină, Ioana Ciuchină, câte 1 cor. 24 b.; C. Gheaja, 1 coroană.

Din *Sighişoara*: N. Zăblan, L. Manta, L. Hofner, câte 5 cor.; M. Drăgan, M. Cirion, I. Hofner, câte 2 cor. 50 bani; St. Moldovan, P. Drăgan, I. Hofner, St. Soneeriu, câte 1 cor. 24 b. (Va urma).

Dare de seamă și mulțumită publică. Cu ocaziunea petrecerii aranjate în Ludogul-de-Murș la 10 Aug. a. c. în favorul școlii populare gr. cat. din M-Ludoș au încurs în seara de petrecere la casă: Preț de răscumpărare a biletelor de intrare 394 cor. Suprasolviri dela Dr. I. Popescu, adv. Turda 10 cor.; C. Cirea 50 bani; D. M. Cuciu 4 cor.; T. Turc, farmacist Ogoheiu 40 bani; I. Bogdan Ciunga 40 bani; I. P. Budiu 2 cor.; M. Moriez, Ludoș 3 cor.; Elena Barcian, Ghirig 1 cor.; I. Teșan, preot Șard-uzg. 2 cor.; familia Bozac, Budateles 2 cor.; G. Precup, prof. Blaj 1 cor.; Dr. I. Bozac, medic Frata 2 cor.; familia Rus, Tur, Gr. Bozac, Veheriu, Iuliu Vlaș, Ciud, V. Suci, preot Căruș, dela fiecare câte 1 cor.; Mandl Abraham, Ludog, Rozalia Cișsar, Ludog, fiecare câte 2 cor.; Vasiliu Orșan Sant Iacob de Mureș 4 cor.; I. Ocnariu, Cooș, T. Harșan, preot Chimitelnic, fiecare câte 2 cor.; G. Ciprian, Chimitelnic 1 cor.; R. Orban, preot Islanzel 40 bani; familia Pop, Săcal, 4 cor.; E. Gerasim, Petrilacrom. 1 cor.; Felföldi Béla, protopretor, Ludog, familia Vlăduțiu, Turda, Horváth Zoltan, comptabil de bancă Ludog, fiecare câte 2 cor.; Silvia Bologa, Turda 40 bani; V. Căfan, 20 bani; familia Caliani, Șulia rom, D. Morariu, preot Juriu, fiecare câte 2 cor.; Palateagiu Stefan, cond. cârșilor fund. Ludog 1 cor.; familia Birsalan, Lăscud 6 cor.; familia Tolocan, Ludog 4 cor.; Sövéfi, notar Lechnița, I. Mărinaș, Turda-Tur, câte 2 cor.; Chereștes Pavel, Ludog 4 cor.; A. Farkas, sub. reg. Ilea-de-Murș 1 cor.; v. d. Maior, Chimitelnic 2 cor.; Aug. Giurgiu, compt. la „Economul”, Cluj 4 cor.; familia Podocabă, Cluj 6 cor.; Dr. Elie Dăianu, prof. Blaj, I. Totoian, preot Chișfalău, câte 2 cor.; N. N. 3 cor.; Dr. P. Gherman, medic Șercaia 6 cor. X. J. 1 cor.; Dr. I. Sâmpălean, prof. Blaj 4 cor.; N. N. 1 cor.; Dr. Szatmári Zoltán, medic Ludog 2 cor.; Dr. Zipszer Iozsel, medic 1 cor.; la olaltă 115 cor. 30 bani. După petrecere dela: V. Solomon, Blaj 4 cor.; G. Lung, Ludog 10 cor.; I. Rus, proprietar 10 cor.; la olaltă 24 cor. Suma totală 538 cor. 30 bani. Suma speșelor 161 cor. 48 bani. Deci venitul curat face 377 cor. 82 bani. Participanților și marinimoșilor suprasolvitori li-se aduce cea mai profundă mulțumită. M-Ludoș, la 20 Aug. 1902. *Vasiliu Morariu*, inv. not. petrecerii.

— Tinerimea română din *Frata de Câmpie* și jur a aranjat o petrecere în favorul bisericii gr. cat. din loc, la care au încurs suprasolviri dela următorii domni: Dr. Uilacan, medic în St. Petru 1 cor. 40 bani; I. Teodor, preot gr. cat. în Frata 1 cor.; I. Șuteu, can. de preot în Tothaza 40 bani; N. Leoca, propriet. în Sâmbotelec 2 cor. 40 bani; Dr. Ioan Bozac, medic în Frata 2 cor. 40 bani; Emil Bozac, în Budateles 40 bani; E. Moga, din Frata 6 cor.; George Uilacan, inv. în Frata 4 cor. 40 bani; Petru Iustian, din Tothaza, Iuliu German, din Sâmbotelec, Ioan Săulean, pr. gr. or. în M-Meșes, câte 40 bani; Ioan Pop, cassar în Frata 1 cor. 40 bani; E. Buzan, propr. în Cistelec; Aurel Luca, măiestru în Frata, câte 40 bani.

Cu aceste marinimoase suprasolviri a încurs la petrecerea sus numită suma de 92 coroane 40 bani, din care subtrăgându-se speșele de 72 coroane 40 bani, restul ca venit curat de 20 cor. s'a destinat bisericii gr. cat. din loc. Primească stimații domni și pe această cale adâncile noastre mulțumite. *Comitetul aranjator*.

„Femeia și Familia“

Cu 1 Februarie st. n. (19 Ianuarie v.) va apăre în Sibiu, redactată de subscrișii, o nouă foaie literară-beletristică, cu numele *„Femeia și Familia“*.

Noua foaie va fi redactată anume pentru familie, estinzându-se asupra tuturor trebuințelor vieții familiare, în felul cum au și alte popoare, ear' la noi încă nu sînt. Ea va fi foarte potrivită pentru familiile noastre, cuprinzând afară de părțile distractive, multe învățături sfaturi și povești folositoare, așa că fiecare familie română ar trebui să o aibă în casă.

Atrăgînd luarea aminte a cetitorilor noștri asupra noiei foi, dăm aci programul mai detaliat al ei, care e următorul:

În fruntea fiecărui număr se va da *biografia scurtă a unui literat modern*, român sau străin, cu reputația literară stabilită și recunoscută și vre-o lucrare de a lui în întregul sau în extras.

Un roman în continuare; în traducere se vor da romane de autorii cei mai renumiți europeni.

Câte o *novelă* sau două, eventual în continuare, originale sau traduceri din limbile europene, apoi *schife*, *piese teatrale*, *umoresche*, *poesii* etc.

Un curs din *istoria literaturii universale*, începînd din timpurile cele mai vechi, apoi *schife etnografice*, *călătorii*, descrierea nouălor *invenții* etc.

Afară de aceste foaie va publica în fiecare număr diferite *tsurimi*, *anecdote*, *glume* și *întîmplările* dela noi și din lumea mare (cronică), cum și tot ce aparține *căsniciei*, anume diverse *statuiri*, *igiene*, *recepte* de bucătărie etc. și de ale *modei*.

Pentru partea *căsniciei* și *indeosebi* pentru rubrica *moda* — la care noi nu ne pricepem — ne-a succedat a câștiga colaborarea a două dame de ale noastre, despre cari sîntem siguri, că vor satisface tuturor așteptărilor.

În special foaia va avea *suplimente de modă cu ilustrații* din toate branșele de îmbrăcăminte, precum *toalete de dame și domnișoare*, *haine de băteși* tot *soțul de albituri* etc. cu *croitura gata*, apoi *pălării*, *cusături* și *broderii* etc. toate acomodate trebuințelor noastre.

Acesta e — pe scurt schițat — *minimumul* programului *„Femeiei și Familiei“*. Recunoaștem, că din foaie vor lipsi deocamdată *ilustrațiile* și un supliment pentru *copii* (*„Foaia copiilor“*), dar dacă onor. public ne va da spriginul necesar, vom suplini cu mare plăcere această lacună în timpul cel mai scurt.

„Femeia și Familia“ va avea format *cuart mare*, opt pagini și cu suplimente de modă; se tipărește în tipografia *„Tribunei“* pe hârtie velină și cu tipar frumos.

Ea va apăre de două-ori pe lună, în 1 și 15 a fiecărei luni și va costa:

Pe un pătrar de an . . . cor. 2.50
Pe o jumătate de an . . . 5.—
Pe un an . . . . . 10.—

Rugăm onoratul public să ne sprijinească, abonând și răspîndind noua foaie. Abonamentele se pot face de pe acum; banii de abonament au să se trimită la adresa unuia din cei subscriși.

Silvestru Moldovan. Ioan E. Prodan.

Invitare la abonament.

Cu numerii trecutși s'a început al 11 an de muncă, s'evîrșită de „*Foia Poporului*“ pentru luminarea poporului românesc. Credincioși programului de a lumina, stătu și îmbărbăta poporul în lupta lui pentru propășirea economică, morală și spirituală, *„Foaia“* a stărut, ca din an în an să satisfacă mai mult îndatoririi, ce și a impus, prefăcîndu-se într'o adevărată *școală a bisericii și școlii române*. Cuprinsul ei variat a făcut, ca ea să fie considerată ca o mică *sală de lectură*, la care, după înșeși mărturisirea cetitorilor, toți cu drag alsargă.

Și pe viitor *„Foaia Poporului“*, va lucra tot în direcția veche, silindu-se a introduce îmbunătățiri tot mai multe, pentru ca să fie vrednică de numele ce și-a ales. Sîntem convinși deci, că lucrăm, nu în interesul ei propriu, ci al poporului român, a cărui înaintare ne zace tuturor la inimă, când rugăm pe abonații de până acum să o aboneze și mai departe și, mînași de dragoste față de dsaproapsle, să îndemne și pe alții, ca să o aboneze.

Abonamentele rămân aceleași, și anume:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe un an întreg . . . . . 4 coroane.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.

Pentru România, Bulgaria, Rusia și America:

Pe un an întreg . . . . . 10 franci (lei).
Pe o jumătate de an . . . . . 5 franci.

Pentru a pute ține bună rîndială, onorații abonați, vechi și noi, sînt rugați a băga bine de seamă la următoarele:

Pe timp mai scurt nu putem primi abonamente, nici dela alt termen, decât dela începutul anului pe o jumătate de an, sau pe un an. Abonațiilor de până acum li-s'au trimis deodată cu foaia și mandate postale (posta utalvány), cu adresa noastră tipărită și cu fașia, sub care primește foaia, lipită pe dos, așa că trimițetorul nu are decât să și scrie numele seu și cifrele la locurile cuvenite și să pună banii, dimpreună cu mandatul, la postă.

Abonații noi sînt rugați a și scrie numele lor și al comunei foarte curat și cetet, însemnând posta din urmă.

Administrațiunea

„*Foia Poporului*“

Din cauza lipsei de spațiu *Posta redacțiunii și administrațiunii* se amînă pe nrul viitor.

Pentru redacție și editură responsabil: Victor Lazăr.
Proprietar: Pentru *„Tipografia“*, societate pe acțiuni Iosif Marschall.

Plecarea și sosirea trenurilor la Sibiu.

Trenurile pleacă dela Sibiu:

Dimineața:

La 4 ore 33 min. la Tâlmăciu—Făgăraș, tren mixt.

La 5 ore 30 min. Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 7 ore 41 min. Copșa — direcția Budapesta și Predeal, tren mixt.

La 7 ore 44 min. Sebeș—Vinț, Arad, Budapesta (Alba-Iulia, Hunedoara, Petroșeni) tren de persoane.

După prânz:

La 1 oră 14 minute Tâlmăciu—Turnu-Roșu—Căneni—București, tren de persoane.

La 1 oră 5 min. Copșa (comunică numai Marția și Vineria)

La 2 ore Tâlmăciu—Turnu-Roșu—Făgăraș, tren mixt.

La 2 ore 5 minute Sebeș—Vinț—Deva (Hunedoara, Petroșeni).

La 2 ore 15 minute Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 4 ore 25 min. Copșa—Cluj—Budapesta, tren de persoane.

La 5 ore 5 min. Sebeș—Vinț—Arad—Budapesta (Alba-Iulia, Petroșeni), tren mixt.

La 8 ore 25 min. (seara) Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 10 ore 30 min. Copșa—Cluj—Budapesta, Brașov—Predeal, tren de persoane.

Trenurile sosesc la Sibiu:

Dimineața:

La 4 ore 12 min. dela Budapesta—Cluj, Predeal, Brașov, (Copșa), tren de pers.

La 6 ore 55 min. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș (Hunedoara, Petroșeni) tren mixt.

La 7 ore 04 min. dela Copșa (numai Marția și Vineria).

La 7 ore 10 min. dela Cisnădie—Șelimber; tren mixt

La 7 ore 33 min. dela Făgăraș—Turnu-roșu, Tâlmăciu, tren mixt.

După prânz:

La 12 ore 40 min. dela Deva, Vinț Sebeș, (Alba-Iulia, Hunedoara, Petroșeni), tren mixt.

La 1 oră 04 min. dela Budapesta—Cluj, Predeal—Brașov (Copșa); tren de persoane.

La 3 ore 37 min. dela București, Căneni; Turnu-Roșu, Tâlmăciu; tren de persoane.

La 3 ore 55 min. dela Cisnădia—Șelimber; tren mixt.

La 8 ore 05 min. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș, (Alba-Iulia, Hunedoara), tren mixt.

La 8 ore 57 m. dela Făgăraș—Tâlmăciu; tren mixt.

La 9 ore 15 min. dela Budapesta, Cluj, Predeal—Brașov (Copșa), tren mixt.

La 10 ore 09 m. dela Cisnădie—Șelimber.

A apărut:

Călindarul Poporului

pe anul 1903.

Cinci acțiuni ale „Albinei” sunt de vânzare.

Informațiuni la Florea Cruoța,
Sibiu, strada Bruckenthal nr. 17.

Moșie de esarëndat.

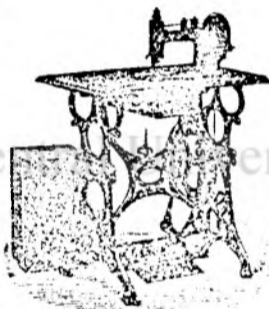
În hotarul Turzil este de esarëndat în condiții favorabile o moșie de peste 200 jug. cat. provăzută cu toate superedificatele economice necesare.

Interesații au să se adreseze la administrația acestei foi.

Gustav Dürr.

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seide & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile meșinilor de cusut de ori-ce fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de ori-ce fel sunt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Liste de prețuri se trimite la oerere gratis și franco.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în com-erciu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-terate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiu,

strada Popiăell-mare Nr. 8.

